

ERRENTERIAKO BENETAKO ETA HAUTEMANDAKO SEGURTASUN-GABEZIA: DIAGNOSTIKOA ETA JARDUERA-PLANA.

ERRENTERIAKO SEGURTASUN- GABEZIAREN AZTERLAN-DIAGNOSTIKOA

Isabel Germán Mancebo

José Luis de la Cuesta Arzamendi

Iñaki Pérez Fandiño

**Instituto Vasco de Criminología-Kriminologiaren Euskal Institutua
(UPV/EHU)**

- Donostia-San Sebastian, 2018ko otsaila -

1.	Esparru teorikoa: Segurtasuna oinarritzko beharra bezala.....	3
1.1.	Segurtasun-gabeziaren dimentsioak: nabaritutako segurtasun-gabezia eta erreala	4
1.2.	Dimentsioen konbinazio erreal eta nabaritutako segurtasun-gabeziaren ondoriozko agertoki posibleak.....	9
2.	Ikerketaren justifikazioa	11
3.	Ikerketaren prozedura, metodologia eta helburuak	13
4.	Emaitza nagusiak.....	15
4.1.	Errenteria Udaleko kriminalitate objektiboa datu ofizialen argitan.....	15
4.2.	Errenteria udaleko segurtasun-gabezia sentimendua: inkestaren emaitzak	19
4.2.1.	Inkesta egindako pertsonen profil soziodemografikoa eta besta aldagai nabarmen batzuk	20
4.2.2.	Bizi-kalitate-maila eta udalaren segurtasunari buruzko emaitzak	25
4.2.3.	Lekuak, orduak eta hileko zein garaietan Errenteriako biztanleriak (in)seguruago sentitzen da.	27
4.2.4.	Auzoaren balorazio orokorra.....	28
4.2.5.	Segurtasun-gabezia sortzen duten arrazoiei buruzko emaitzak.....	31
4.2.6.	Delitu baten biktima izateko hautemandako pertzepzioa eta esperientzia aurreko biktimizazioa.	34
4.2.7.	Jendeak uste duen hauste eta krimenen tipologia Errenteriako auzo eta udalerrian.....	35
4.2.8.	Poliziaren balorazioa.....	39
4.2.9.	Herritarrek udalerriko segurtasuna hobetzeko egokitzat jotzen dituzten ekintzak.....	41

5. Emaizten eztabaida.....	42
5.1. Delinkuentzia Errenteriako Udalan.....	42
5.2. Errenteriako udalaren segurtasun ezaren sentimendua.....	49
5.2.1. Bizi- kalitatea eta segurtasun maila udalerrian.....	50
5.2.2. Errenteriako biztanleen egunak, orduak eta sasoiak non segurtasun gabezia gehien sentitzen duten.....	51
5.2.3. Auzoko balioztatze orokorra.....	52
5.2.4. Biztanlerianrengain segurtasun gabezia sortarazten dituzten arrazoiak. 55	
5.2.5. Delitu baten biktima izateko aukeraren pertzepzioa eta aurreko esperientzia baten biktimizazioa.....	57
5.2.6. Ematen diren arau-hauste eta krimenen tipologiak Errenteriako udalerrian eta auzoan biztanleen iritziz.....	59
5.2.7. Errenteriako auzoko jendearen iritzia poliziei buruz.....	60
5.2.8. Herritarrek gehien egokitzen jotzen dituzten ekintzak segurtasuna hobetzeko udalerrian.....	61
5.3. Segurtasungabeziaren eszenatokia Errenteriako udalerrian.....	62
6. Ondorioak.....	64
7. Bibliografia.....	69

ERRENTERIAKO SEGURTASUN-GABEZIAREN AZTERLAN-DIAGNOSTIKOA

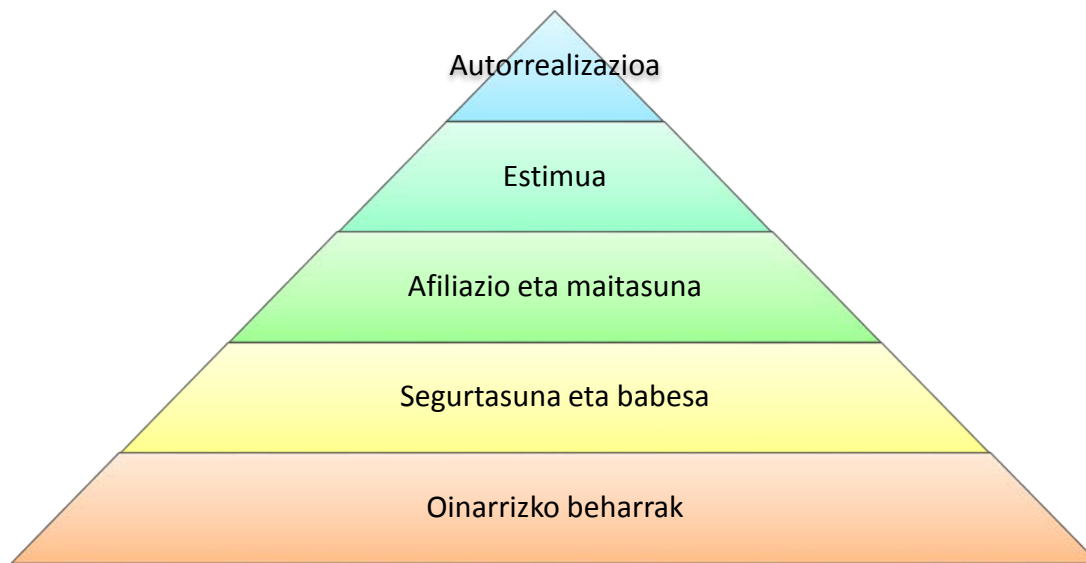
1. Esparru teorikoa: Segurtasuna oinarrizko beharra bezala.

Segurtasun kontzeptuari buruz aritzen garenean, pertsonen bizitzan duen garrantzia eta kontzeptu hura ezagutzea beharrezkoa da. Segurtasuna, askatasunarekin erlazio estua gordetzen duen funtsezko eskubidea lotzen da ere bizikidetasun baketsuarekin, indarkeria falta eta bide eta espazio publikoko erabilera baketsuarekin.

Gaur egun, segurtasuna ez da delinkuentzia eta borrokara mugatzen, pertsonen bizikidetasun baketsuaren inguru baketsu baten sorreran baizik. Horregatik, segurtasun kontzeptuak enfasia jartzen du prebentzio-lan garapenean eta segurtasun-gabezia sortzen duen faktore haien kontrolean.

Maslow-k giza beharren gaineko teorian identifikatu zituen pertsonentzako oinarrizko beharrak, eta hierarkia bat ezarri zuen, gizakiak oinarrizko beharrak asebetu ahala, beste behar eta nahi garaiagoak garatzen dituzte defendatuz.

Maslow-en beharren eskala sarritan deskribatzen da bost mailaz osatuta dagoen piramidea bezala: oinarrizko beharrak, segurtasunaren eta babesaren beharrak, afiliazioaren eta maitasunaren beharrak, estimuaren beharrak eta autorrealizazioaren beharrak.

Behar altuenek gure arreta hartzen dute piramidearen beheko beharrak asetzen direnean hierarkia honen oinarrizko ideia da. Banako guztiek bilatzen dute, gure behar desberdinak asetzea lehen behar fisiologikoengatik abiatuz, beste behar multzo berri batera arte, segurtasun beharrak kategorizatua. Segurtasunaren beharretako multzo honek, banakoaren babesarekin zerikusia du eta honek seguru sentitu eta egoera batzuetan, hura beldurraren bitartez manifestatu izan dezan (Elizalde, Martí Vilar, & Martínez Salva, 2006). Eta bada, gizakiak seguru sentitu behar da bere eguneroko bizitza garatzen duen espazioan.

1.1. Segurtasun-gabeziaren dimentsioak: nabaritutako segurtasun-gabezia eta errealia

Herritarren segurtasunik ezak dimentsio bikoitza du: 1) alderdi objektiboa, krimenari buruzko datuak eta datuak bat datoz; eta 2) alderdi subjektiboa, gisa biztanleriaren eraikuntza imaginarioa. Azken alderdiak ezinbestekoak dira

prebentziozko ekintzak zehazteko, pertzepzioa geroztik segurtasunik eza "benetako" zerbait hautemateen da eta bizitza errealeko ondorioak ditu pertsonen gizartean (Sabaté, 1998).

Segurtasun-gabezia sentimenduak, pertzepzioak eta emozioak eragiten ditu. Banakakoek hainbat fenomeno jakin bati buruz dakarren albisteak aztertzen dituzte, eta horren arabera interpretatzen ditu eta ondorioz gehiago edo gutxiago seguru sentitzen da. Beraz dimentsio subjektiboa, pertsonak eta gizarteak errealitate eta ingurumenari buruz egiten duten eraikitzea eta ulertzea da (Blanco & Leal, 2009). Segurtasun-gabeziaren sentimendua zenbait jarduera kriminal eraginaren aukera du jatorria, beraz, sentimendu honek egintzatik haratago doa.

Segurtasun-gabezia sentimenduak fenomeno multifaktorial bat da, hau da, hura faktore desberdinek osatzen dute: demografikoak, psikologikoak, sozialak eta ingurumenekoak. Faktore desberdin hauek honela egituratu daitezke (Blanco & Leal, 2009):

- 1) Aurreko esperientzia eta aurreko biktimizazioa. Ezegonkortasun maila biktimak izan diren kasuetan handiagoa izan daiteke delitu baten zuzeneko biktimizazio baten ondorioz edo zeharkako biktimizazio baten ondorioz. Zuzeneko biktimak ekintzak bere jabetzan jasan duen pertsona da, zeharkako biktimak, normalean, zuzeneko biktimen hurbileko pertsonak dira (Guemureman, 2002)¹.
- 2) Ezaugarri soziodemografikoak. Hauek dira faktoreak: adina, sexua, etnia edo klase soziala eta ekonomikoa. Aldagai mota hauek pertsona batek segurtasun gehiago edo gutxiago sentitzeko eragiten dezakete.

¹ Guemureman-en proposamenari buruzko informazio gehiago lortzeko, ikusi Blanco, L., & Leal, L. (2009). Inseguridad ciudadana un estudio en el municipio Maracaibo del estado Zulia: Parte I. *Capítulo Criminológico*, 43-76.

- 3) Arrisku pertsonalaren pertzepzioa. Delituen banaketa ausaz Zenbat eta gehiago jakin, segurtasun eza handiagoa da.
- 4) Gizarte eta ingurumen ezaugarriak. Aldagai honek aipatzen du espazio publikoko nahaste desberdinak: mantentze falta, gizabanako jakin batzuen jarrera... hori guztia laguntzen du segurtasunik eza eta krimenaren beldurra areagotzea.
- 5) Gizarte kohesioa. Isolamendua, deskonfiantza eta komunitatearekiko atsekabea, nabarmentzen du segurtasun-gabezia handitzea (Hraba, Bao, Lorenz, & Pechačová, 1998)².
- 6) Segurtasun indarren eta sistema penalaren konfiantza maila. Konfiantza handiagoa segurtasun sentimendua handiagoa da, eta alderantziz, konfiantza txikiagoa baldin bada, segurtasun sentimendua gutxiago izango da.
- 7) Informazioa. Delitua eta biktima buruzko informazioa segurtasun eza elementua da. Ekitaldi edo biktimen hurbiltasunek beldurra eragiten dute, oro har, urrunago dauden albiste eta komunikabideek beldur difuso eragiten dute.
- 8) Delituak eta haien agerraldia larritasunaren pertzepzioa ere laguntzen du beldurra sortzeko, batez ere elementuak konbinatzen badira. Indarkeriarekin zerikusia duten delituak gehien beldurtzen direnak dira, baita zenbait drogaren kontsumoa berekin dakarren indarkeriaren irudia mehatxuaren pertzepzioa dakar (Guemureman, 2002).

Krimenaren beldurrak, batez ere, herritarren segurtasun eza sentimendua eragiten

² Hraba, Bao, Lorenz, & Pechačová-ri buruzko informazio gehiago nahi izan ezkerro, ikusi Blanco, L., & Leal, L. (2009). Inseguridad ciudadana un estudio en el municipio Maracaibo del estado Zulia: Parte I. *Capítulo Criminológico*, 43-76

du. Krimenaren beldurra horrelako sentimenduei aipatzen zaie biktimak izateko probabilitate maila handia dutela uste duten pertsonak delitu baten aurrean, beldur hori ingurumena hautemateen duen seinale desberdinek hautemateen du (Garofalo, 1981).

Intentsitate handiko sentimendua da eta kezka hutsa baino haratago doa , beste elementu batzuen arabera, hautemandako arriskuan eta egoerak kudeatzeko gaitasuna esate baterako. Horrela, krimenaren beldurra Ferraro-k (1995) dion bezala definitu genezake *“nerbioaren erantzun emozionala edo krimenarekin lotzen duen delitu edo sinboloengatik antsietatea”* bezala.

Hala ere, herritarren segurtasun eza ez da delinkuentziara mugatzen , hura beste kezka edo arazo sozialak dakartza (Vozmediano, San Juan, & Vergara, 2008).

Beldurra segurtasun-gabezia eragiten du, baina segurtasun-gabeziaren sentimendua delituaren beldurra baino egonezin zabalagoa bezala ezagutarazten da, gaur egun berehalako ingurunean dauden arazo sozialei buruz aritzen da eta. Zenbait ikerketek adierazten dute segurtasun ezak hainbat faktoreekin lotuta dagoela, hala nola, bizitza kalitatea, bazterkeria soziala, laneko ezegonkortasuna edo bakardadea (Condom Bosch, Farras i Farras, Martín Fernandez, Sabaté Delgado, & Torrente, 2004).

Langabezia, kultur-aniztasuna, bizimodu ohitura ezberdinak edo bazterketa soziala bezalako egoeretatik esaterako, ondorioztatutako arazoak dira. Zentzu horretan, krimenaren beldurra eta segurtasun ezaren pertzepzioa ez dutela beti segurtasun eta delituen indize objektiboekin paralelismoa azpimarratzea garrantzitsua da, izan ere herritarren emozio eta pertzepzio subjektiboak dira (Vozmediano, San Juan, & Vergara, 2008).

Kesler (2015) dion bezala, segurtasun-gabezia sentimendua pertsonen pertzepzioen arabera egituratzen da eta ez estatistika datuen arabera. Pertzepzio

pertsonal horiek askotan baldintzatuta ikus daitezke segurtasun-gabeziaren pertzepzioa handitzen duten kanpo faktore askoz.

Komunikabideek edo hurbilen dugun jendea eragin dezakete gure pertzepzioetan eta, ondorioz, segurtasun-gabezia sentimendua handitu. Zentzu honetan, Garofalo-K (1981) esan zuen pertsonen lortutako informazioa iturri ezberdinetatik dator: esperientzia pertsonalak, pertsonarteko komunikazioa eta komunikabideak.

Kontuan hartu behar da pertsonen segurtasun-gabeziari buruzko bildutako informazioaren zati handi bat okertua izan liteke. Gaur egun sare desberdinekiko interkonektatuta dagoen mundu globalizatu batean bizi gara, eta honek, teknologiaren aurrerapausoa suposatu du eta hainbat iturri ditugu informazioa jende askorengana iristeko. Horrek esan nahi du etiketa edo zurrumurruak sor daitezke eta beste hirugarren batzuek segurtasunik gabeko sentimendua fundazio gabe sor ditzakete.

Garrantzitsua da adieraztea inseguru sentitzen adierazten duten pertsonak, agian ez dute emozio bakarra erakusten eta nola izan beharko lukeen egoerari buruzko kritika bat egiten dute (Kessler, 2015). Hau da, inseguru sentitzen diren pertsonak, segurtasun-gabezia sortzen dizkien arrazoiak adieraziko dituzte.

Garrantzitsua da zehaztea, beldurra kliman hautemateen diren pertsonak, babes neurriak hartzeko aukera gehiago dituzte (Doran & Burgess, 2011). Neurri hauek segurtasun oinarrizko giza beharra bezala asebetzea dute helburu, eta bereizi daitezke babes neurri pertsonaletatik babes sistema sofistikuagoetara, alarmak, detektoreak edo kamerak esate baterako. Hau da, gizakiek "*segurtasun ezaren kudeaketa*" egiten dute (Kessler, 2015) mekanismo ezberdinen bitartez, eta horrela, beraien sentimendua kontrolatu dezakete eta haien eguneroko jarduerak egin ditzakete.

Autore batzuek segurtasun-gabeziaren pertzepzioa eta generoaren elkarren arteko erlazioa duten premisa partekatzen dute. Komeni da hori argitzea. Gaur egungo

ikasketek ez dute adierazten emakumeek pertzepzio handiagoa dutela gizonen aurrean segurtasun-gabeziarengatik, baina emakumeek biktimizazio-arriskuaren pertzepzioa gizonek baino handiagoa izan (Medina, 2003). Hori dela eta, garrantzitsua da gogoan izatea segurtasun-gabeziaren pertzepzioa ez dela genero kontua.

Bestalde, etnia edo arraza azpimarratzeko beste aldagai bat da. Vozmediano Sanz & San Juan Guillen dioten bezala, *“segurtasun-gabezia pertzepzioa eta krimenaren beldurra erraz azaltzen da ezezagunen presentziarekin”*. Autore batzuek diotenez, etnia eta talde sozial batzuk krimenaren beldurra eta segurtasun-gabeziarekin erlazionatuta daude (Medina, 2003). Baina beldur honek ez dago frogatuta (Glassner, 1999).

Gainera, garrantzitsua da gehitzea ohikoa izaten dela gatazkak agertzea pilaketa egoeretan (Garcia, 2006). Zentzu honetan, Garciak (2006) dion bezala, immigrazioaren fenomeno eta pilaketa pertzepzioa gatazkatsu testuinguru batean kokatu behar dira. Beraz, talde honen sortutako ondorioak ezagutzea ezinbestekoa da ondorek neurri eta ekintza zehatzagoak aplikatu ahal izateko.

1.2. Dimentsioen konbinazio erreal eta nabaritutako segurtasun-gabeziaren ondoriozko agertoki posibleak

Gune jakin baten kriminalitate erreal eta nabaritua aztertzerakoan, lau agertoki posible aurki ditzakegu ikuskatutako auzo desberdinetan, kriminalitate errealeko zifren konbinazioaren ondoriozko, esate baterako, altua edo baxua izan daitekeela eta delituaren beldurraren sentrazioa berriz, altua edo baxua³ izan.

³ Ikusi Vozmediano; San Juan (2010): *Criminología ambiental. Ecología del delito y de la seguridad*. Barcelona: Uoc.

Agertoki hauek halaber, jokabide ezberdinek emandako egoerei aurre egin beharko dute, bai benetako kriminalitatea txikitzera jotzen dutenak, bai krimenari beldurra edo segurtasun sentimendu okerra aurre egitera jotzen dutenak ere.

Vozmedianok eta San Juanek⁴ azaldutakoa moldatuz, nabaritutako kriminalitate errealeko agertokiak, eta plano desberdinetako jardueraren eskakizun desberdinak hurrengo irudian labur daitezke:

1 AGERTOKIA segurtasun-gabezia errealista ematen du, alde batetik kriminalitate zifra altuak emanez eta bestetik krimenaren beldurra altua izanez. Kasu honetan,

⁴ Ikusi Vozmediano; San Juan (2010): *Criminología ambiental. Ecología del delito y de la seguridad*. Barcelona: Uoc.

hartu beharreko estrategiak, krimenaren beldurra eta kriminalitate tasak jaistea helburu bezala izango lukete.

2 AGERTOKIA kriminalitate zifra altuak eta delituaren beldurra baxua du, beraz seguritate sentimendu ez errealista baten aurrean egongo ginateke. Kasu honetan, hartu beharreko estrategiak, kriminalitate tasen jaitsieran eta biztanleriaren auto-babes neurrietan orientatuta egongo lukete.

3 AGERTOKIA kriminalitate zifra baxuak eta delituaren beldurra altua ematen da, beraz ez du errealitatearekin bat egiten. Kasu honetan, delituaren beldurraren jaistea izango litzateke lehen helburua, eta bigarrenik, kriminalitate tasak mantentzea edo jaistea ahal izanez gero.

4 AGERTOKIA, agertoki ideala bezala kontsideratuta dago, kriminalitate tasa eta delituaren beldurra baxua dituelako, eta ekintza edo estrategiarik ez ditu behar.

2. Ikerketaren justifikazioa

Errenteriako udalean eta Udaltzaingoaren sinuan segurtasun-gabezia errealak eta nabaritutakoaren egoerari buruzko bi ikerketa⁵ garatu ziren hiriko auzoei buruz. 2014an garatutako ikerketak, auzoetan nabaritutako kriminalitateari dagokionez, errealitate desberdinak erakutsi zituzten. Errenteria bereziki segurutzat har daitekeen herria da, kriminalitateko zifra alturik ez ditu eta. Hala ere, populazioak arriskutsuagoak bezala nabaritzen zituen leku batzuk antzeman zituzten.

⁵ Badira bi txosten teknikoak: Hortigüela J.J.; Villagarcía, L. (2014): "Estudio de percepción de seguridad y miedo al delito. Análisis estadístico de la seguridad subjetiva el municipio de Errenteria"; y Landa, D.; Orbegozo, G. (2014): Mapa del delito de Errenteria. Bi ikerketa hauek Kriminologiako Euskal Herriko Institutuaren barruan garatu ziren 1999 urtean ("Policía y Seguridad Ciudadana"), y 2001 ("Creación, validación y fiabilización de un cuestionario de prospección sociológica para la evaluación de la percepción de inseguridad y miedo al delito en el contexto de la CAPV").

Errenteriako Iztieta auzoa "segurtasun gutxieneko" auzo bezala agerian utzi zuen segurtasun-hauteman eta delituaren beldurrari buruzko ikerketak. Hori bai, ikerketak halaber ezartzen zuen aipaturiko pertzepzioa erregistratutako delinkuentziaren gaineko errealitatearekin ez zetorrela ados. Edonola ere aipatutako txostenaren emaitzen arabera, Iztieta auzoa "ez seguru" bezala hautemateak, eraman du Errenteriako populazioari saiheste jokaeretara.

Delituaren beldurra elikatzen duten faktoreei dagokienez, 2014an inkestatutako populazioak hiru kausa adierazten zituzten:

- 1) Agindu-arrazoi ekologikoaren ondorioz, segurtasun-gabezia sentimendua aldatzeko erabakigarri izan zen faktoreetako bat, hiri-espazioaren banaketa eta mantenua zen.
- 2) Errenteriako populazioaren iritziz polizia presentziaren falta segurtasun-gabezia subjektiboa eragiten duen beste faktore bezala agertzen zen.
- 3) Etorkinen pertsonen presentzia agertu zen errepikatutako kezka arrazoi bezala. Herriko udaletxean egindako kexa eta eskakizunak zioten bezala, azken urteetan pertsona etorkinekin lotzen zuten segurtasun-gabezia pertzepzioa handitu egin da.

Etorkinek segurtasun-gabezia iturri bezala lotzen duen pertzepzioa herritar batzuen bitartez Errenteriako udaletxera transmititu egin da. Udaletxeak Udaltzaingoaren bitartez ikerketa eguneratzeko beharra ikusi izan dute, biztanleen segurtasun eskaria hobe dezaten ekintza eta akzio ezberdinak garatzeko.

Horrela, segurtasun-gabeziaren azterlan-diagnostikoa burutu ondoren, eta lortutako emaitzak kontutan hartuta, Errenteriako udalerrian intseguritatearen prebentzio ekintza plan bat burutuko da.

3. Ikerketaren prozedura, metodologia eta helburuak.

Errenteriako udalaren segurtasun eta segurtasun-gabeziaren errealitatea ezagutzeko, ondorengo ikerketa azaltzen da segurtasun-gabezia erreal eta nabaritu eguneratutako diagnostiko bat egiteko helburu nagusiarekin Errenteriako Udalan.

Helburu nagusiari erantzuteko hurrengo helburu espezifikoak garatuko dira:

1. Errenteriako Udalan ofizialki erregistratuta dagoen kriminalitate erreal ezagutzea.
2. Segurtasun-gabezia sentimendua eta Errenteriako populazioaren arteko delitu existentearen beldurra aztertzea.
3. Iztieta auzoan arreta berezia jarritz, nabaritutako segurtasun erreal eta segurtasun-gabezia maila desberdinen konbinazioaren ondoriozko egoerak aztertzea.

Segurtasunaren eta segurtasun-gabezia-sentimenduaren indize objektiboen arteko korrelazioen arabera, antzemandako egoerei aurre egiteko esku-hartze bide egokiak aurreratzea.

Horretarako, metodologia kualitatibo eta kuantitatiboa erabiliko da, beste ikerketa teknika ezberdinekin konbinatuz.

Deskribatutako metodologia, proiektukoaren aldi desberdinetan erabiliko da, ondoren zehazten den moduan, proposatutako helburuei erantzuteko asmoz:

1. Lehen helburuari erantzuteko -kriminalitate erreal udalean ezagutzea-, salaketak aztertuko dira Errenteriako Udaltzaingoaren aurrean, baita Ertzainak bertako Udalan erregistratutako datuak bezala ere.

2. Bigarren helburuari erantzuteko, *ad hoc* galdeketak gauzatuko dira segurtasun-gabezia sentimendua eta Errenteriako populazioaren delituaren beldurra aztertzeke.

Inkestaren diseinuak, segurtasun-gabezian eta krimenaren beldurrean eragin ditzaketen aldagaiak kontuan izan ditu, esparru teorikoan eta arlo honetan egindako ikerketak dioten bezala eta 2014an Errenterian burututako ikerketetan jaso izandako berezitasunak eta herritarrek udalera transmititutako kezka.

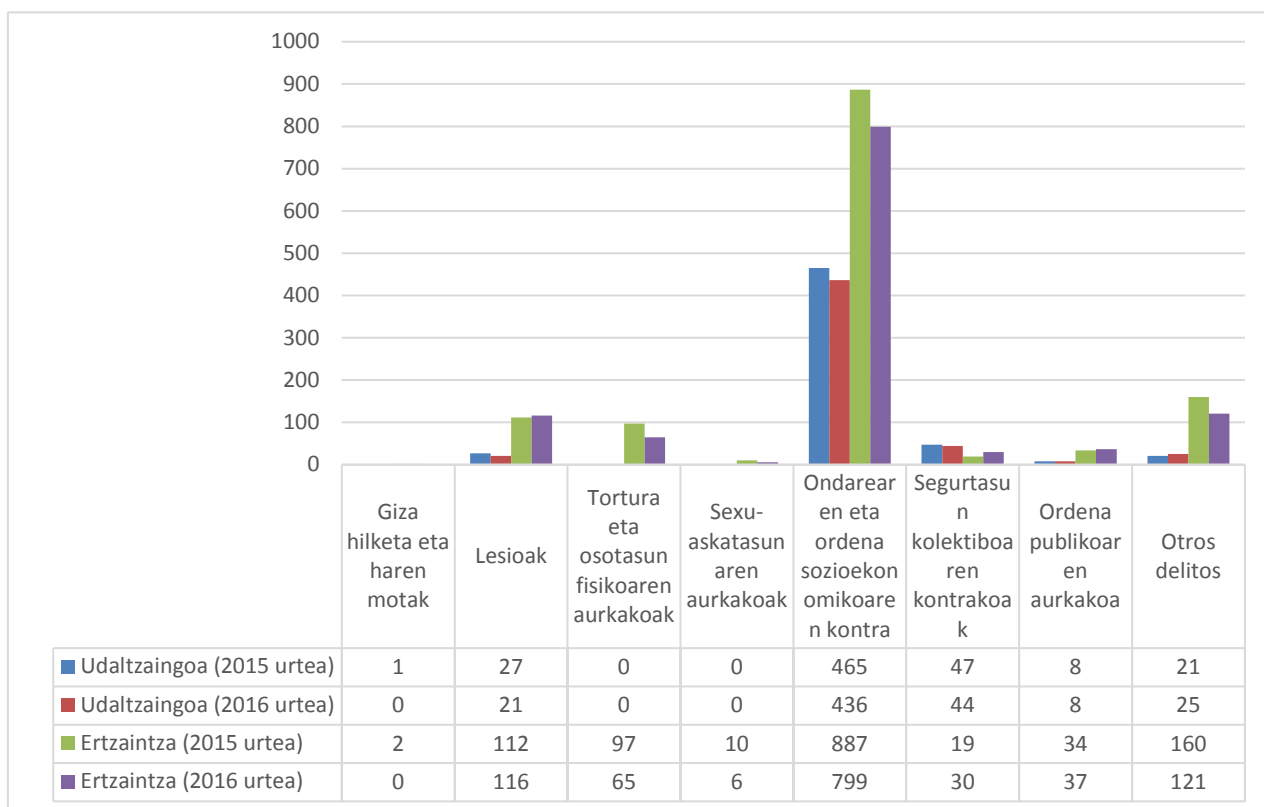
Adierazitako elementuak kontuan hartuta eta inkesta diseinatu ondoren, herritar batzuekin balidatzen prozesua eramane planteatutako gaien ulermena egiaztatzeke eta haien erantzunak beharrezko informazioa ematen zuten azterketa zuzena egin ahal izateke.

3. Kriminalitate ezaguneko zifretako azterketatik eta segurtasun-gabezia sentimendu eta beldur ikerketetan lortutako datuekin batera, bi aldagaiak konbinatuz ondoriozko egoerak ezagutzea baimenduko digute.
4. Azkenik, ekingo da analisisira, prozesatzera, interpretaziora eta datuen esanahiko eta azkeneko emaitzetako bilaketara, esku-hartze bide egokiak testuinguru desberdinetan apuntatu ahal izateke moduan.

4. Emaitza nagusiak

4.1. Errenteria Udaleko kriminalitate objektiboa datu ofizialen argitan

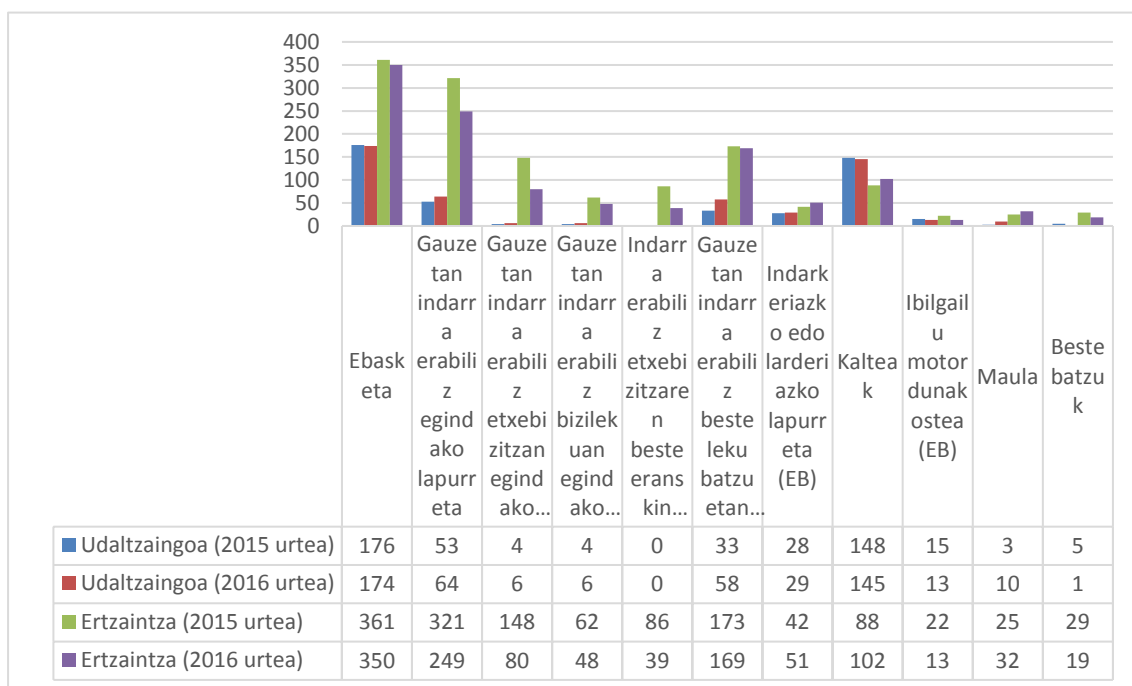
Erregistro ofizialetan, Errenteriako Ertzaintzak eta Udaltzaingoak erraztutako delitu eta arau-hauste buruzko erregistro ofizialari buruzko datuen analisiak, baimentzen dute legez kontrako nagusitasuna eta eragina 2015 eta 2016 urteetan.

Aurreko grafikoan ikus daitekeen bezala, Errenteriako Udaltzaingoak eta Ertzaintzak erraztutako datuen bitartez ikus daiteke delituzko tipologia baten nagusitasuna, ondarearen eta ordena sozioekonomikoaren aurkako delituak (%82 Udaltzaingoa eta %67 Ertzaintzak).

Bigarrenik, segurtasun kolektiboaren aurkako delituak, Udaltzaingoaren kasuan (%8) eta Ertzaintzaren kasuan (%12 2015 urtean eta %10 2016 urtean).

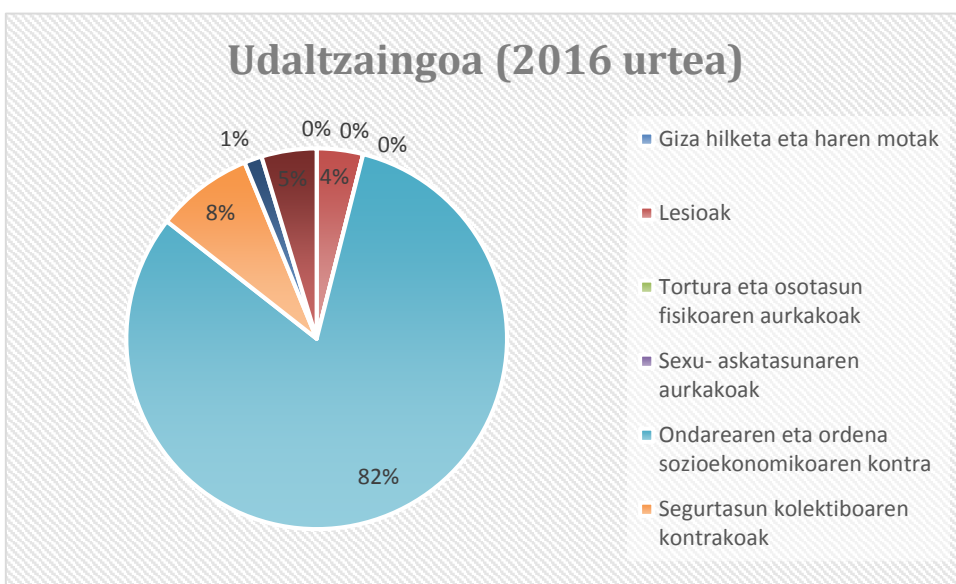
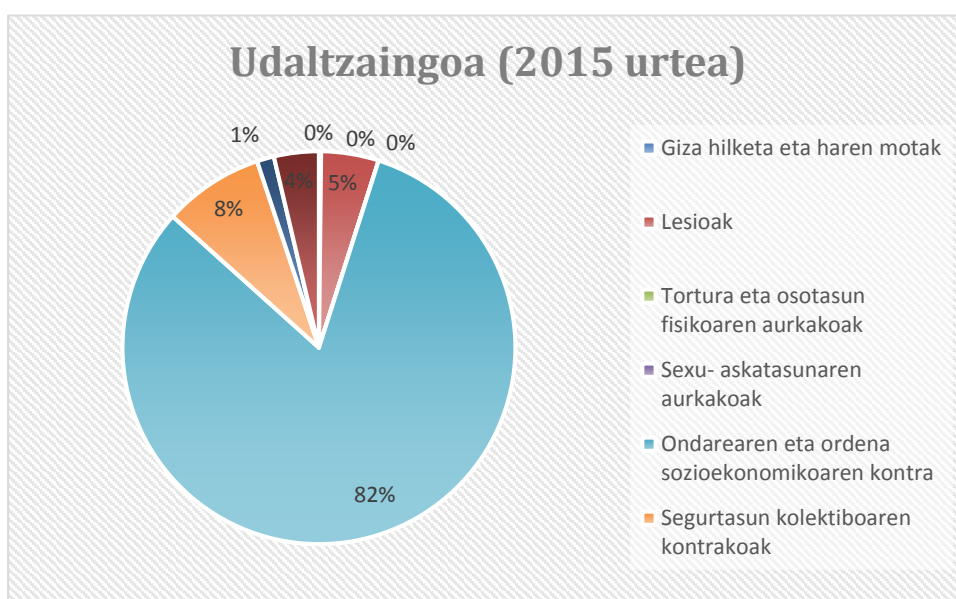
Hirugarren kasuan, lesio delituak egongo lirateke, Udaltzaingoaren kasuan (4% 2015 urtean eta %5 2016) nahiz Ertzaintzaren kasuan (%9 2015 urtean eta %10 2016 urtean). Nahiz eta indize edo tasa hauek altuegiak izan, garrantzitsua da zehaztea 2016 urtean %5,1 jaitsiera izan zuela. Gainera, Ertzaintzak jasotako arau-haustek beste tipologia baino handiagoa da, segurtasun kolektiboan izan ezik. Seguruenik, honen esplikazioa aurki genitzake hurrengo arrazoian: herritarrek Udaltzaingoarengana joaten dira horrelako kasuetan, adibidez, drogen kontsumo kontuetan.

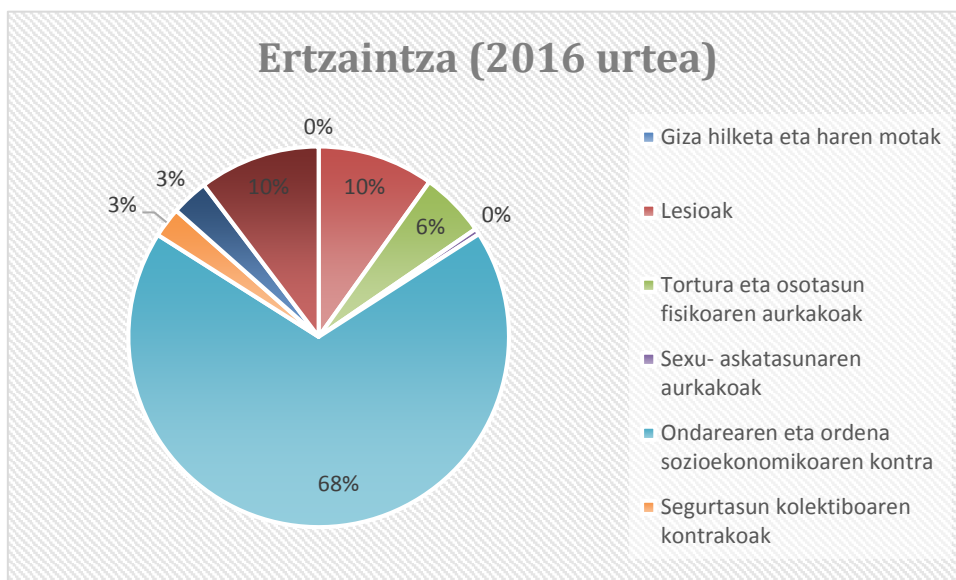
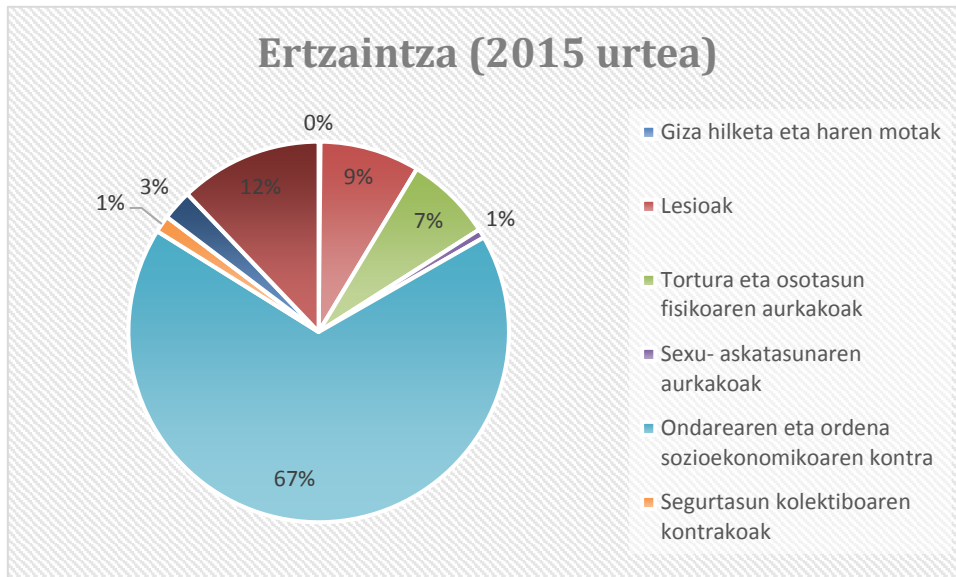

Aurreratu izan ahal dugun bezala, ondarearen eta ordena sozioekonomikoaren aurkako delituak nagusienak dira, arau-hauste kopururik handiena aurkezten duen kategoria ebasketa izanez, Udaltzaingoaren kasuan (%62,2 2015 urtean eta %62,4 2016 urtean) nahiz Ertzaintzaren kasuan (%59,3 2015 urtean eta %56,2 2016 urtean). Hala ere, 2016 urtean, ondarearen eta ordena sozioekonomikoaren aurkako delituak jaitsi egin izan ohi dira, maula (%70 gehiketa Udaltzaingoaren kasuan eta %21,9 Ertzaintzaren kasuan) eta gauzetan indarkeria erabiliz

eragindako lapurreta izan ezik (%3,4 gehiketa Udaltzaingoaren kasuan eta 17,6% Ertzaintzaren kasuan).

Bestalde, gauzetan indarra erabiliz beste leku batzuetan egindako lapurreta Udaltzaingoaren erregistro ofiziala dion arabera %43,1 gehikuntza izan du, desberdintasun adierazgarririk ez egonez Ertzaintzaren kasuan.

Aurrerago, oraingo ikerketaren 4.1 atalean zehazki, erakutsiko dira alde batetik estatuko probintzien arau-hauste tasa mapa ezberdin, eta bestetik, Errenteria bezala karaktere soziodemografiko bera duten udal ezberdinen arau-hauste tasa. Errenteria udal (in)segurua den egiaztatzea baimenduko duguna

4.2. Errenteria udaleko segurtasun-gabezia sentimendua: inkestaren emaitzak

Behin datu ofizial egokien analisia eginda, Errenteria udaleko segurtasun subjektiboaren analisiari ekingo da. Hartarako, lehenik eta behin, nabaritutako segurtasun-gabezia errealari buruzko galdeketa bat diseinatu zen, udaleko bizikideen artean aplikatzeko, inkesta hura balidatzen prozesua pasa bezain ondoren. Galdeketaren diseinurako, udaleko errealitateari egoki dadin tresna eta instrumentua sortzeko, ikerketa gaiari buruzko iturri ezberdineko analisi eta konpilazio eraginkor zorrotza burutu zen.

Lehenik, inkestatutako pertsonen informazioa lortzeko, adina, okupazioa eta genero aldagaiak sartu ziren inkestaren hasieran. Geroago, bizitza kalitate eta seguritateari buruzko galderak egin ziren udal eta auzoari buruzko informazio lortzeko. Era berean, inkestatutako pertsonak urteko zein garai edo momentuan segurtasun gutxiago sentitzen duten jakiteko, denborazko aldagaiak sartu ziren. Halaber, udaleko presentzia handiagoarekiko arau-hauste eta pairatu ahal izan duten biktimizazioko graduari buruzko aldagaiak.

Azkenik, Errenteriako biztanleen partaidetza eta kolaborazioa ezagutu ahal izateko, poliziarri buruzko balorazioa eta partaidetzari buruzko aldagaiak ezarri ziren, aldagai ohikoak mota hauetako ikerketan.

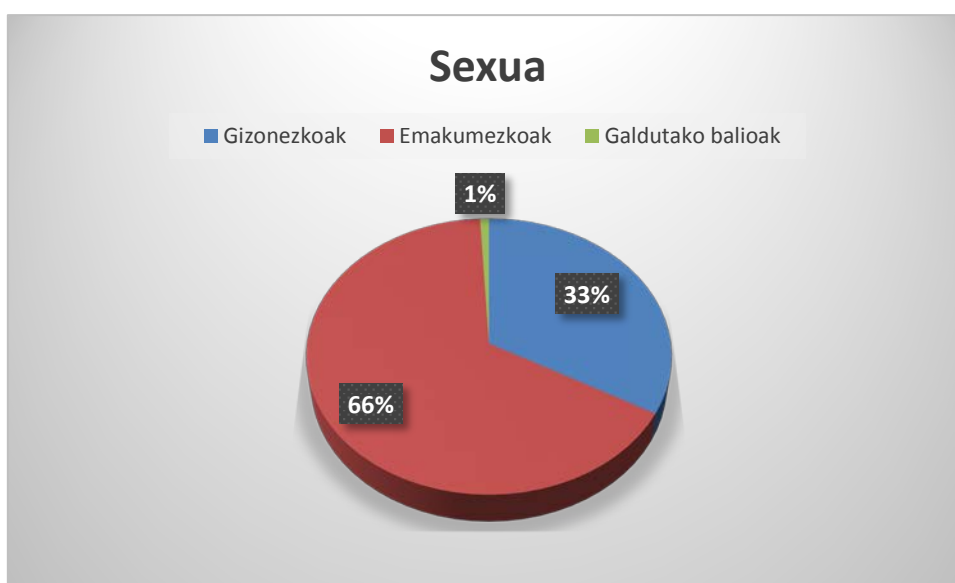
Laginarekin tamainari dagokionez, inkestak 351 pertsoneri aplikatu egin zen, hau da, udalaren populazio guztiaren lagin adierazgarri bat uste du.

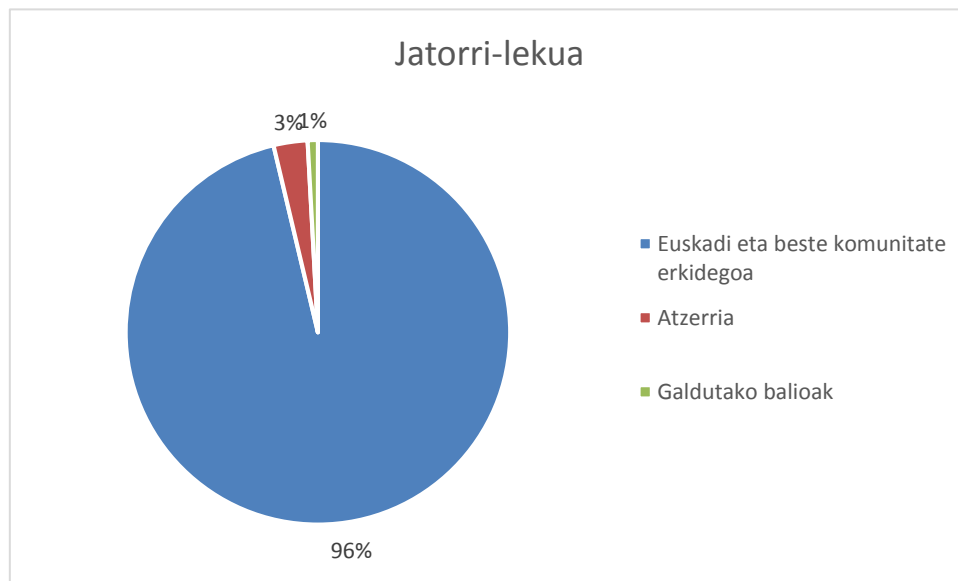
Pasazio metodoari dagokionez, inkestak mota ezberdineko kanaletatik aplikatu egin zen: presentziala eta on-line. Emaitzak guztiak lortu ondoren, emaitza guztiak kodifikatu ziren Microsoft Excel programan geroago analisi ezberdinak egin ahal izateko eta Errenteriaren seguritate subjektiboaren egoera ilustrazio eta grafikoen bitartez ezagutu eta islatu dezaten.

4.2.1. Inkesta egindako pertsonen profil soziodemografikoa eta besta aldagai nabarmen batzuk

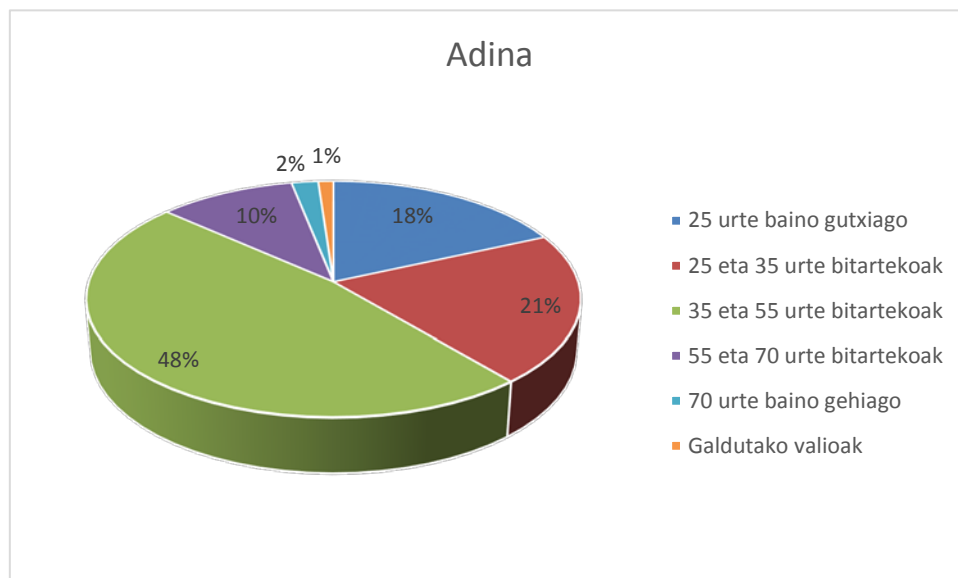
Inkestatuko 351 pertsonen artean, %66-a emakumeak izan ziren, eta %33-a gizonak, hauetatik, %96-zkoa Euskadi edo beste komunitate erkidegokoak dira eta soberan dagoen %3-koa atzerritarrak dira, nahiz eta inkestatutako pertsona guzti hauek, Errenteriako biztanleak izan.

Inkestan emakumeen partaidetza handiagoa hautematen duten datu horietatik habiatuz, interesa eta erantzukizuna handiagoa ondorioztatu dezakegu emakumeek segurtasun-gabeziarekin lotutako gaietan.

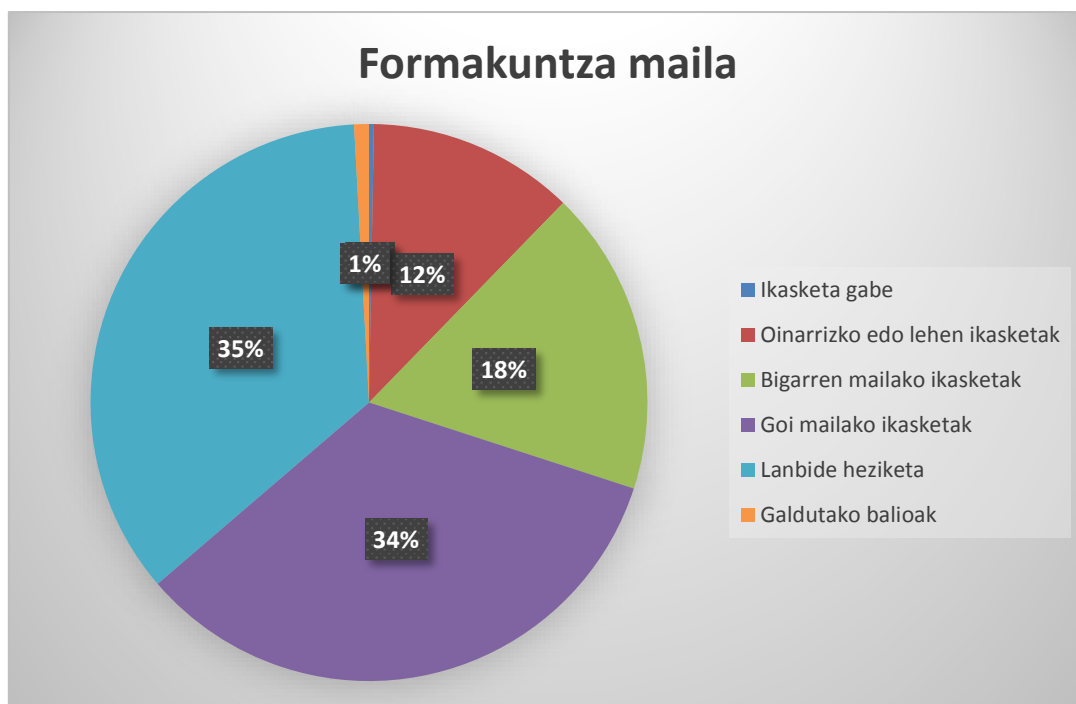

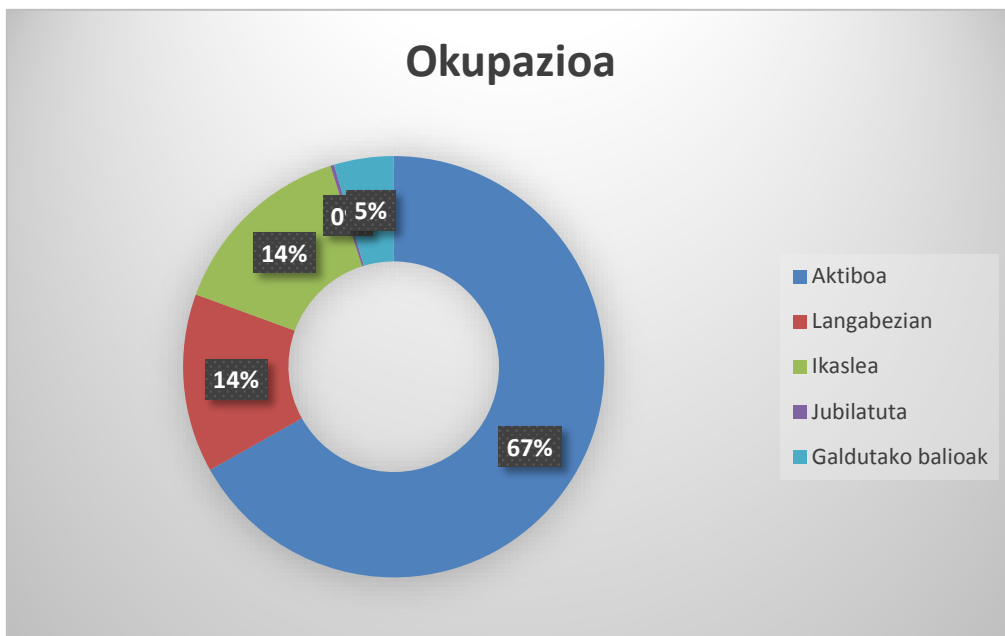
Halaber, garrantzitsua da esatea laginaren %48a 35 eta 55 urte bitarteko pertsonak izan zirela, eta beste %21a 25 eta 35 urte bitartekoak. Beraz, udaleko talde gazteen parte-hartze gradu altua baieztatu genezake.

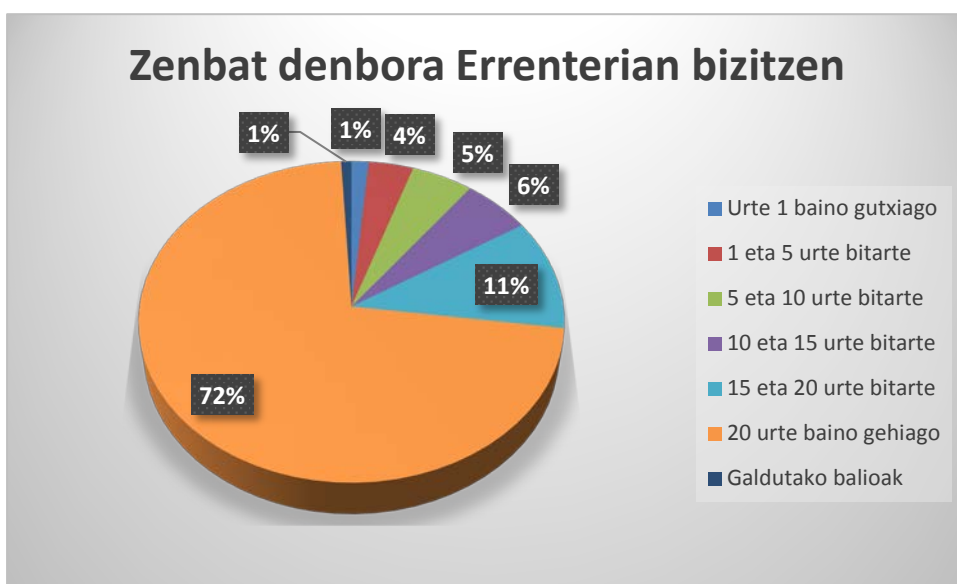
Formakuntzari dagokionez, lehen mailako ikasketarik gabeko pertsonen inexistentzia egiaztatu ahal izan ohi da, prestakuntza profesionaleko maila nagusituz, zehazki, lanbide-heziketa (% 35) eta unibertsitateko goiko ikasketak (% 34).

Bestalde, inkestatutako pertsona gehienek (%67) aktibo egoeran zeuden, baita langabezian (%14) eta beste guztiek ikasten edo jubilatuta zeuden. Beraz, ia laginaren osotasuna biztanleri potentzialki aktiboa da.

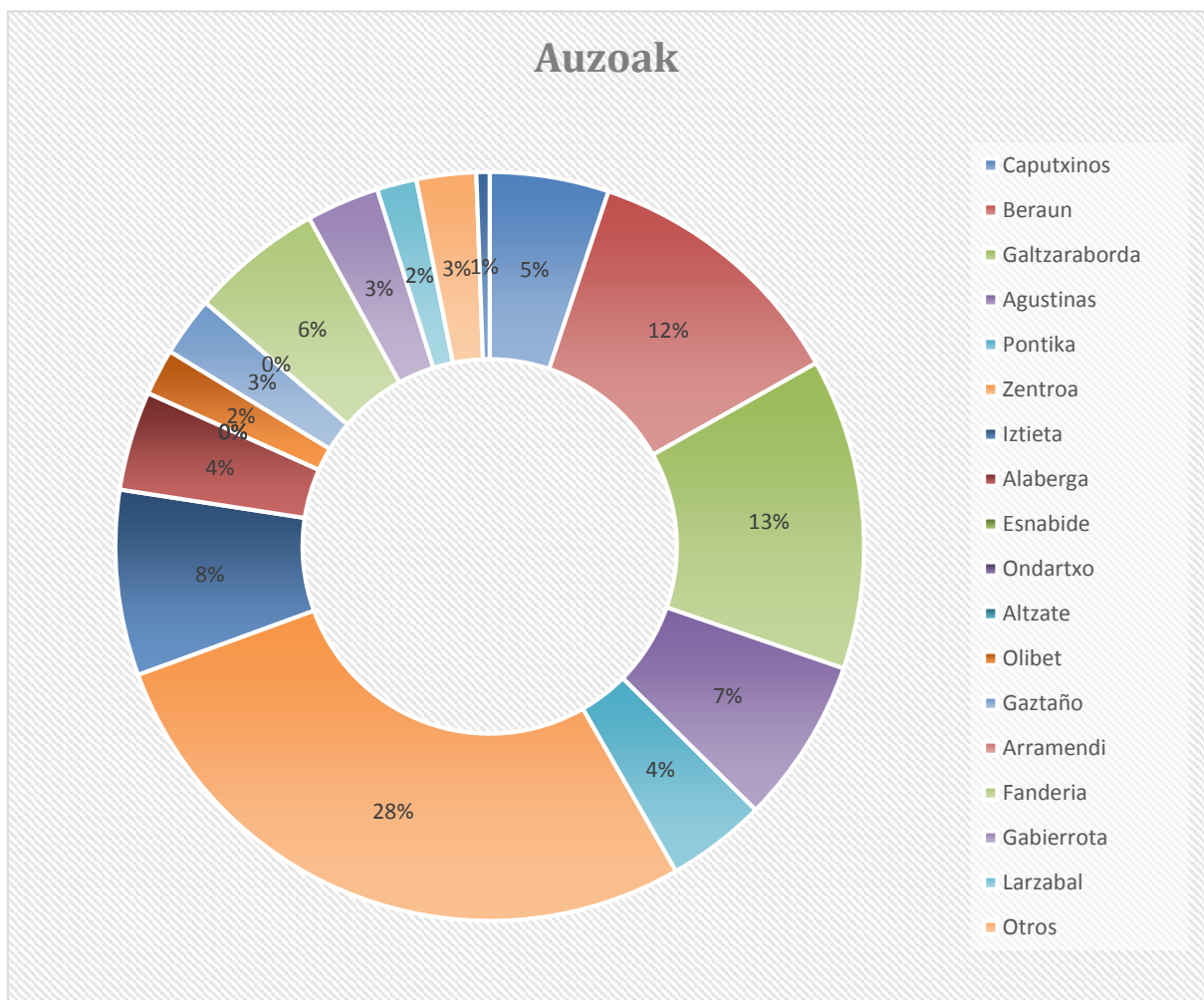

Errenteriako udalerriri dagokionez, inkestaturako biztanleen gehiengoak (% 72) bizi izan zuten udalerrian, eta laginaren zati txiki bat esan zuten urte bat baino gutxiago daramatzala Errenterian (% 1).

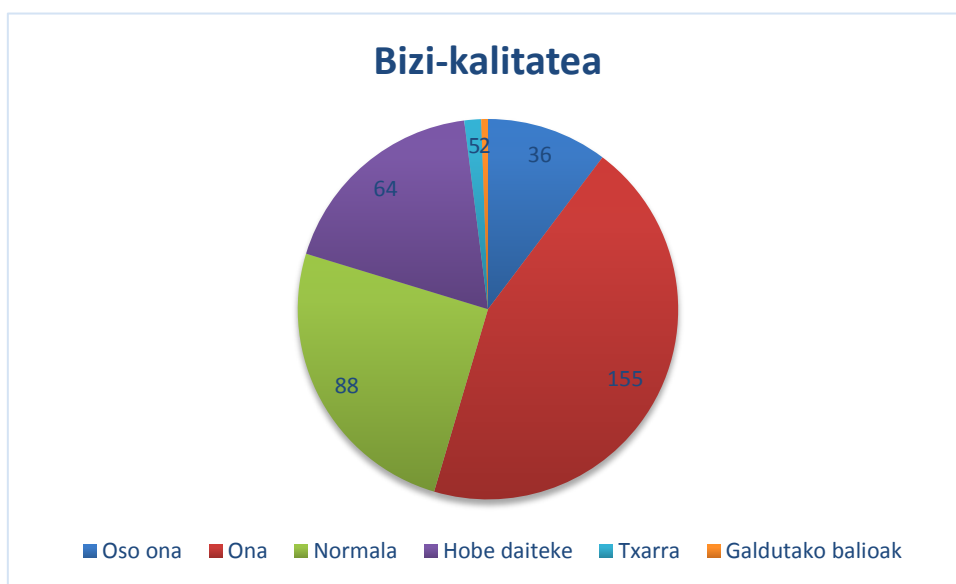
Inkestatutako pertsonen auzo edo bizilekuari dagokionez, auzo ezberdinen berdintasuna eta harreman simetrikoa bilatzen saiatu zen, emaitza proportzionalago eta objektibo bat aurkitzeko. Zentzu honetan, %28 Errenteriako zentroan bizi ziren, eta jarraian, Galtzaraborda (% 13), Beraun (% 12) eta Iztieta (% 8).

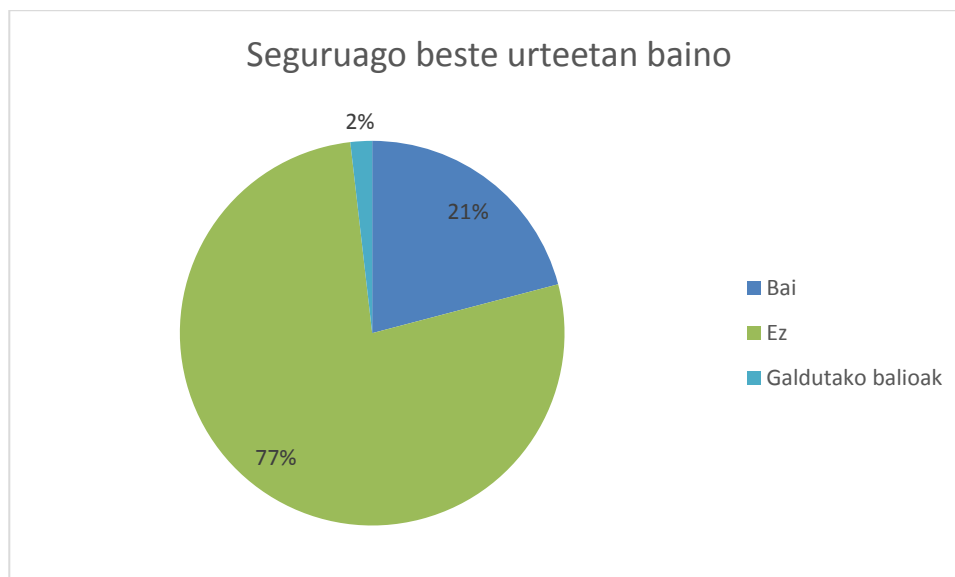
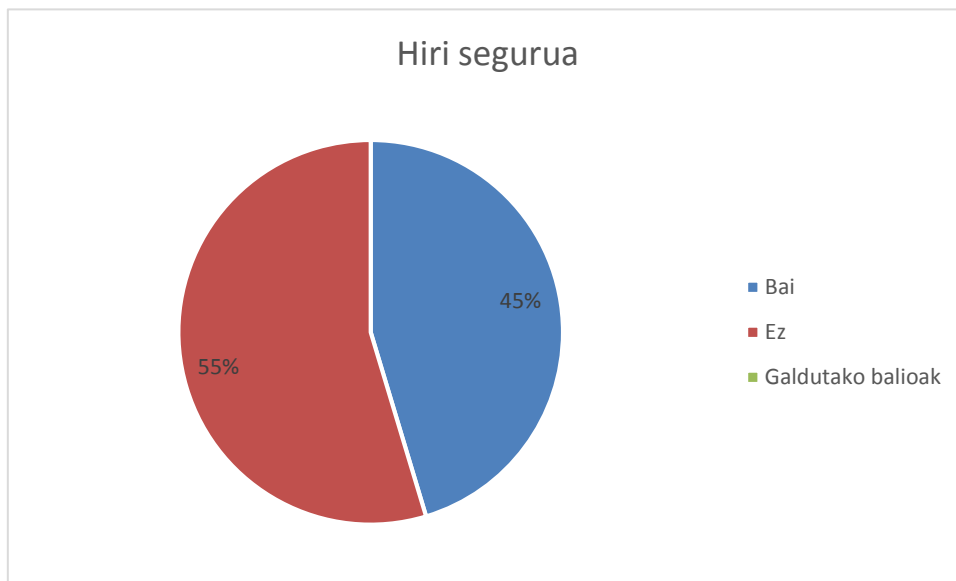

4.2.2. Bizi-kalitate-maila eta udalaren segurtasunari buruzko emaitzak

Bizitzako kalitatearen eta hiri seguruaren aldagaiak aztertzean, nabarmentzekoa da laginaren ia erdiak (% 44) Errenteriak, bizitzako kalitate ona udalerrri bezala nabarmendu zuen, portzentaje txikia negatiboa izanez (% 10).

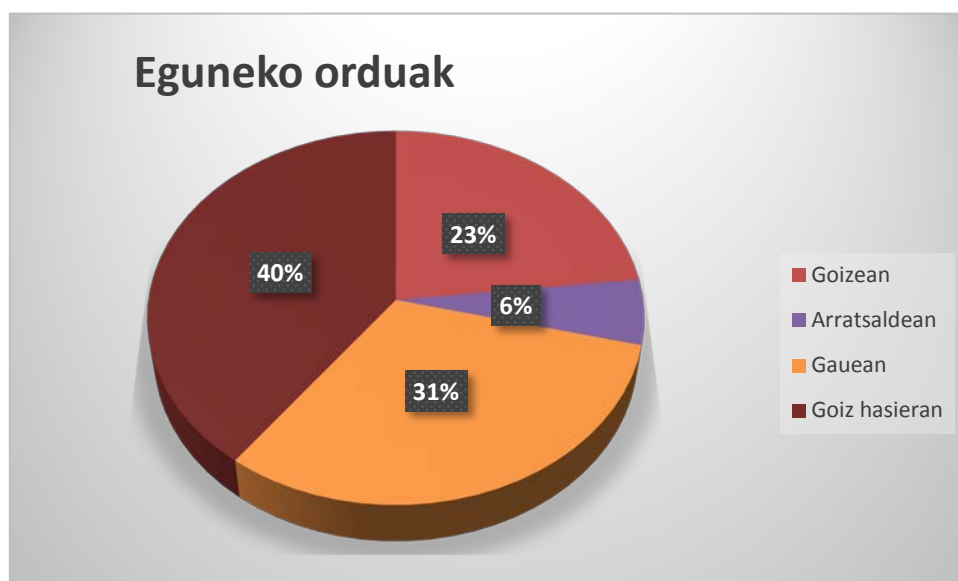
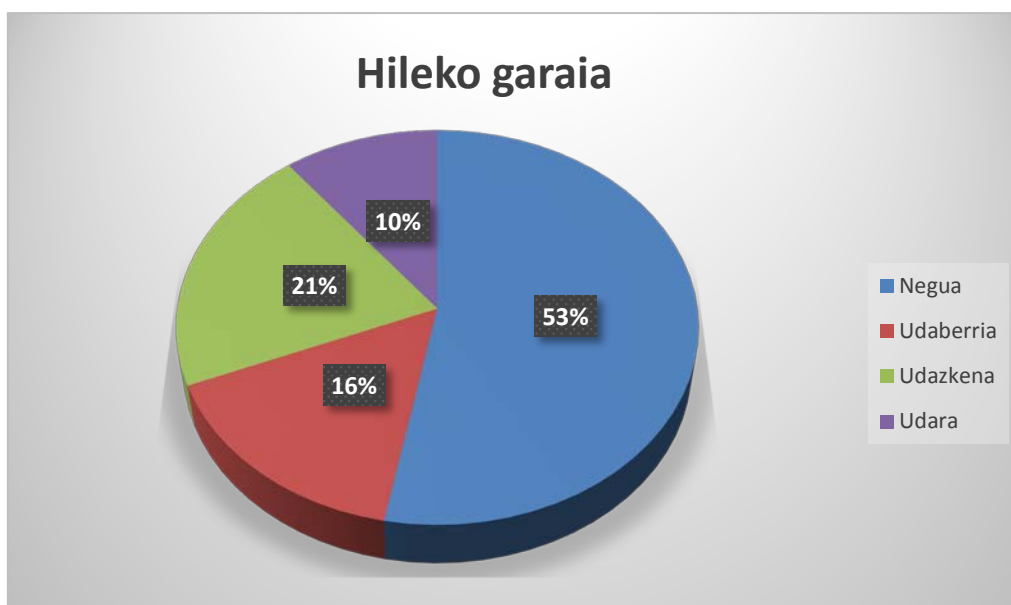
Hala ere, inkestatutako pertsonen zati handi bat Bizitzaren kalitate ona adierazi izan arren, laginaren erdia baino gehiago (% 55) adierazi zuen Errenteriak ez zuela hiri segurua bezala ikusten, eta aurreko urteetan baino (% 77) segurtasun gutxiago sentitzen zutela.

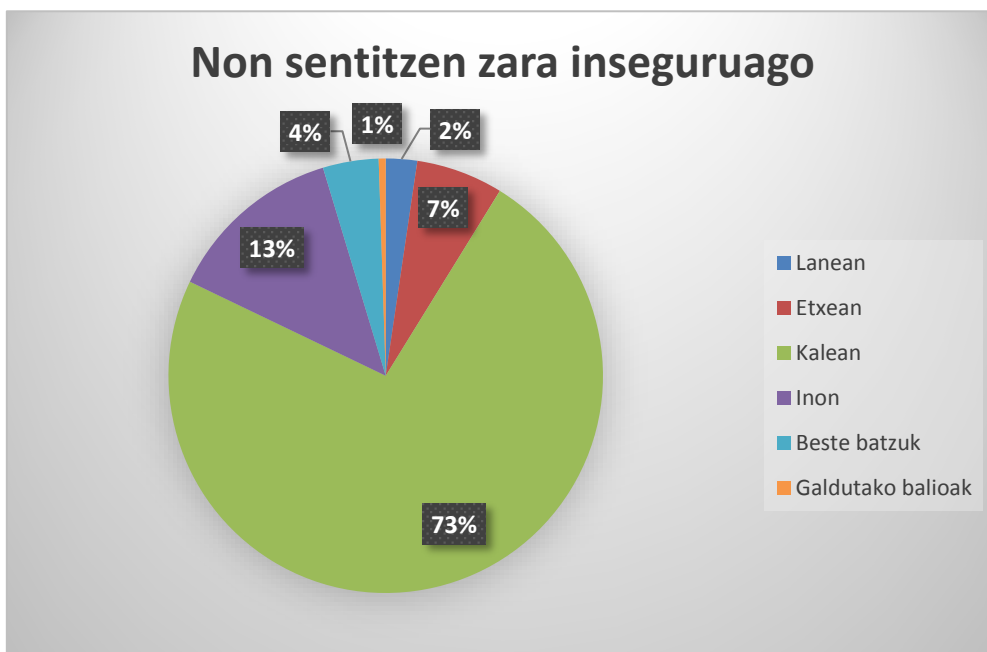

4.2.3. Lekuak, orduak eta hileko zein garaietan Errenteriako biztanleriak (in)seguruago sentitzen da.

Lekua, eguneko orduak eta hileko garaiei dagokionez, laginaren % 73k kalean segurtasun gutxi sentitzen dute, goiza (% 40) eta gaua (% 31) nagusituz. Era berean, inkestatutako biztanleen % 53, negua nabarmentzen zuten, urteko segurtasun gutxieneko garaia bezala.

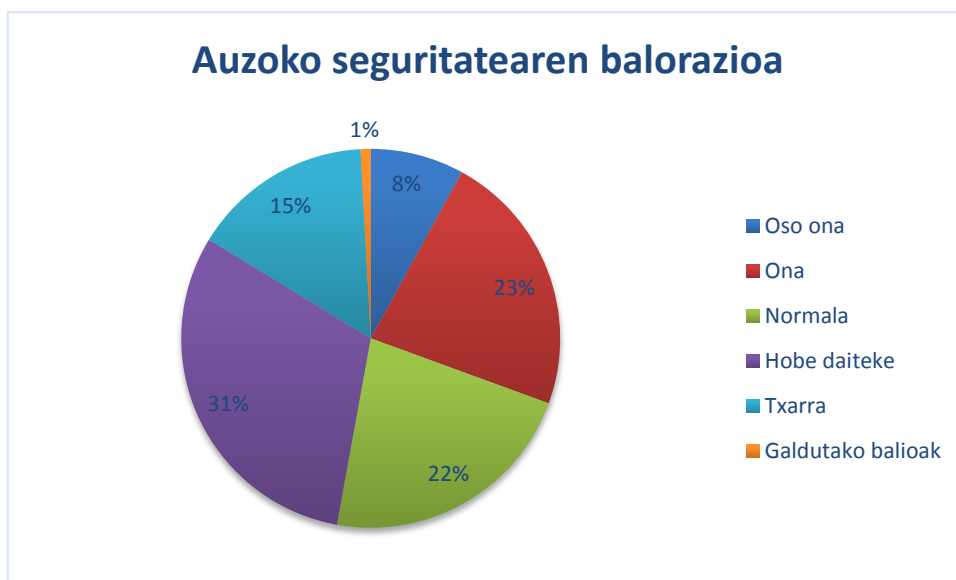
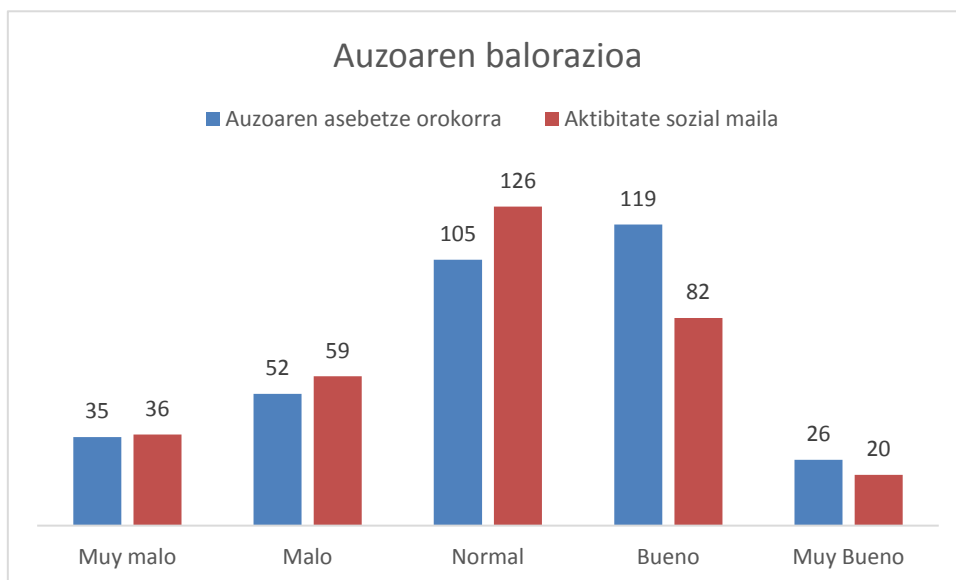
4.2.4. Auzoaren balorazio orokorra

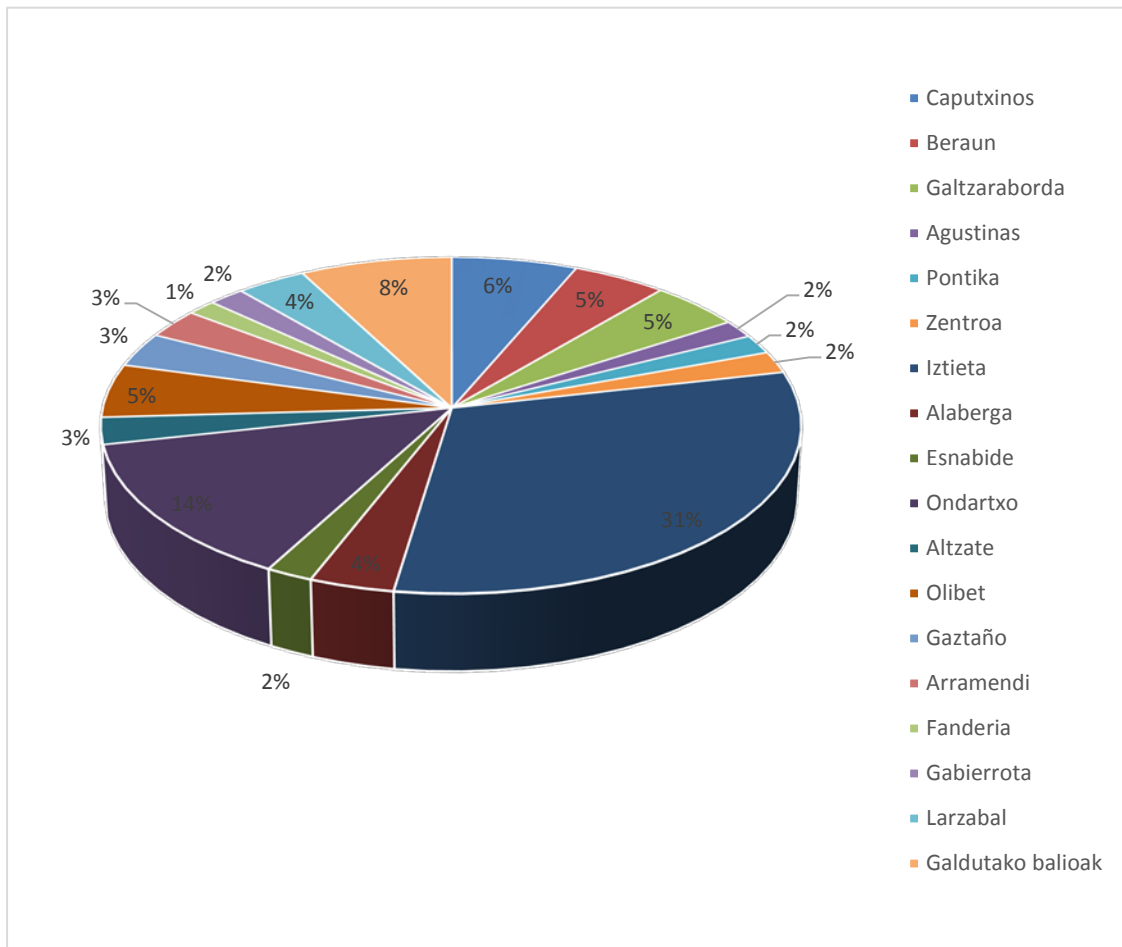
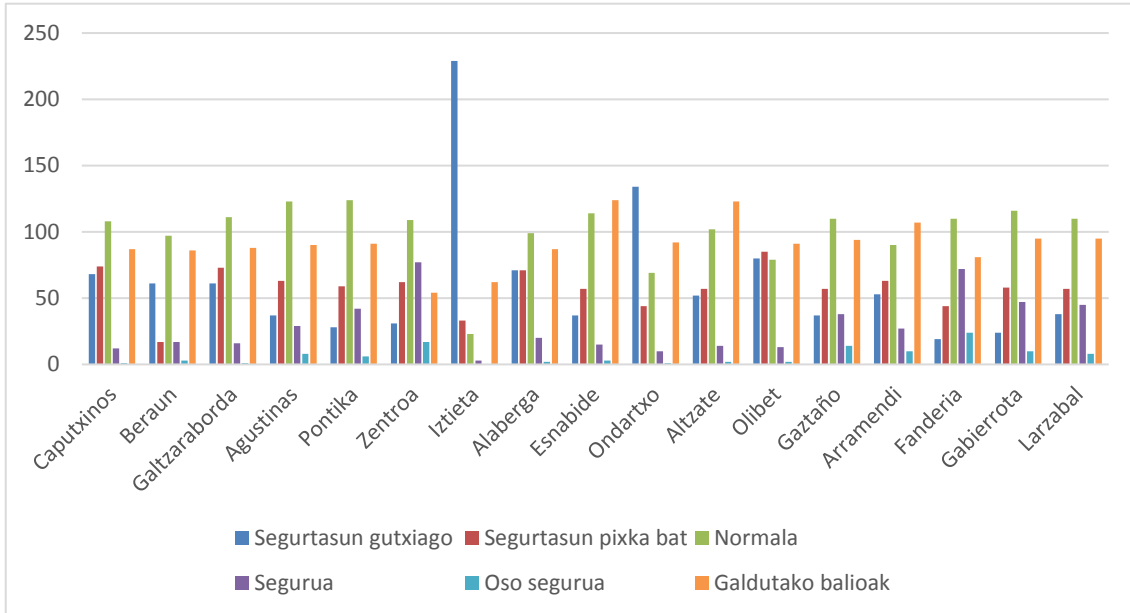
Nabarmendu beharreko gai garrantzitsu bat auzoarekin egin behar da. Erantzunen %46k auzoko gizarte jardueraren maila normala zela adierazi zuten, eta %44k auzoaren gogobetetze orokorra ona zela esan zuten. Herritarren %31 bakarrik uste dute auzoko segurtasuna hobetu daitekeela.

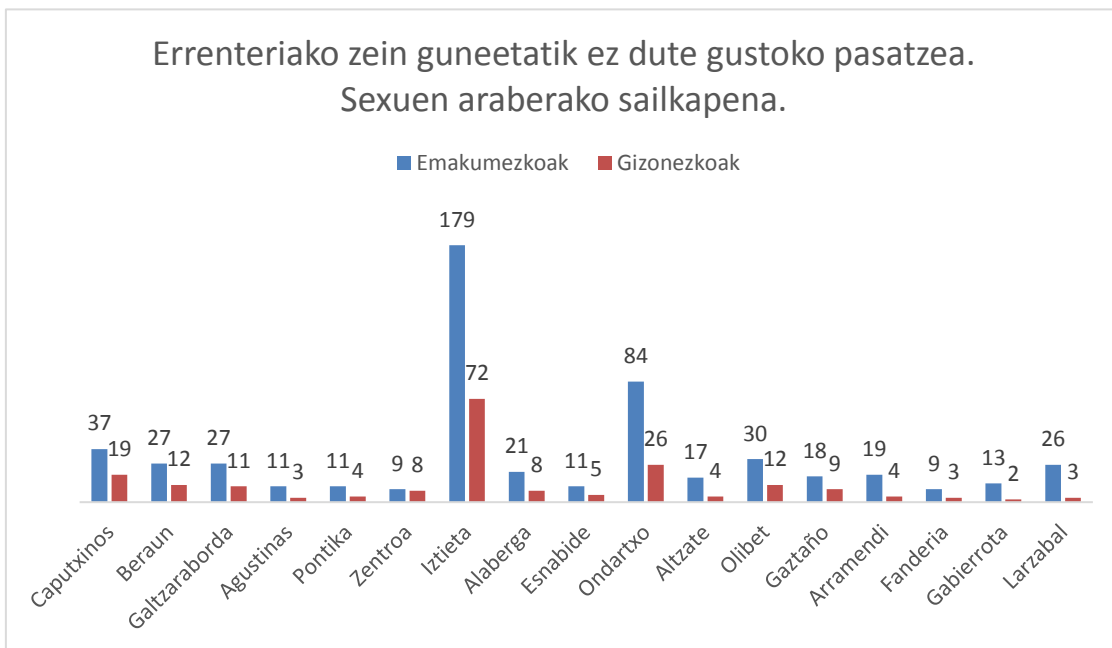
Udalerriko auzo ezberdinen sailkapenari dagokionez Iztieta auzoa (% 65) Errenteria udalerrri osoko auzo inseguruena da. Bestalde, Fanderia (% 22) eta Zentroa (% 20,5) biztanleentzat auzo seguruena dira.

Era berean, udalerriko auzoetatik igarotzen ez diren auzoen sailkapenean paralelismo bat aurki genezake aurreko puntuarekin. Zehazki, Iztieta (% 31) eta

Ondartxo (% 14) gehien saihesten dituzten guneak dira, eta Fanderia berriz (% 1) gutxien saihesten den eremua da.

Generoaren araberako sailkapen bat eginez, diferentzia estatistikoki esanguratsua izatea baieztatu dezakegu bizilagunek saihesten duten auzo edo udalerriko lekuei dagokienez, hau da, Iztieta eta Ondartxo. Aurreko graginak ikus daitezkeen bezala, bi auzo hauek emakumeek saihesten dituzte neurri handi batean.

4.2.5. Segurtasun-gabezia sortzen duten arrazoiei buruzko emaitzak.

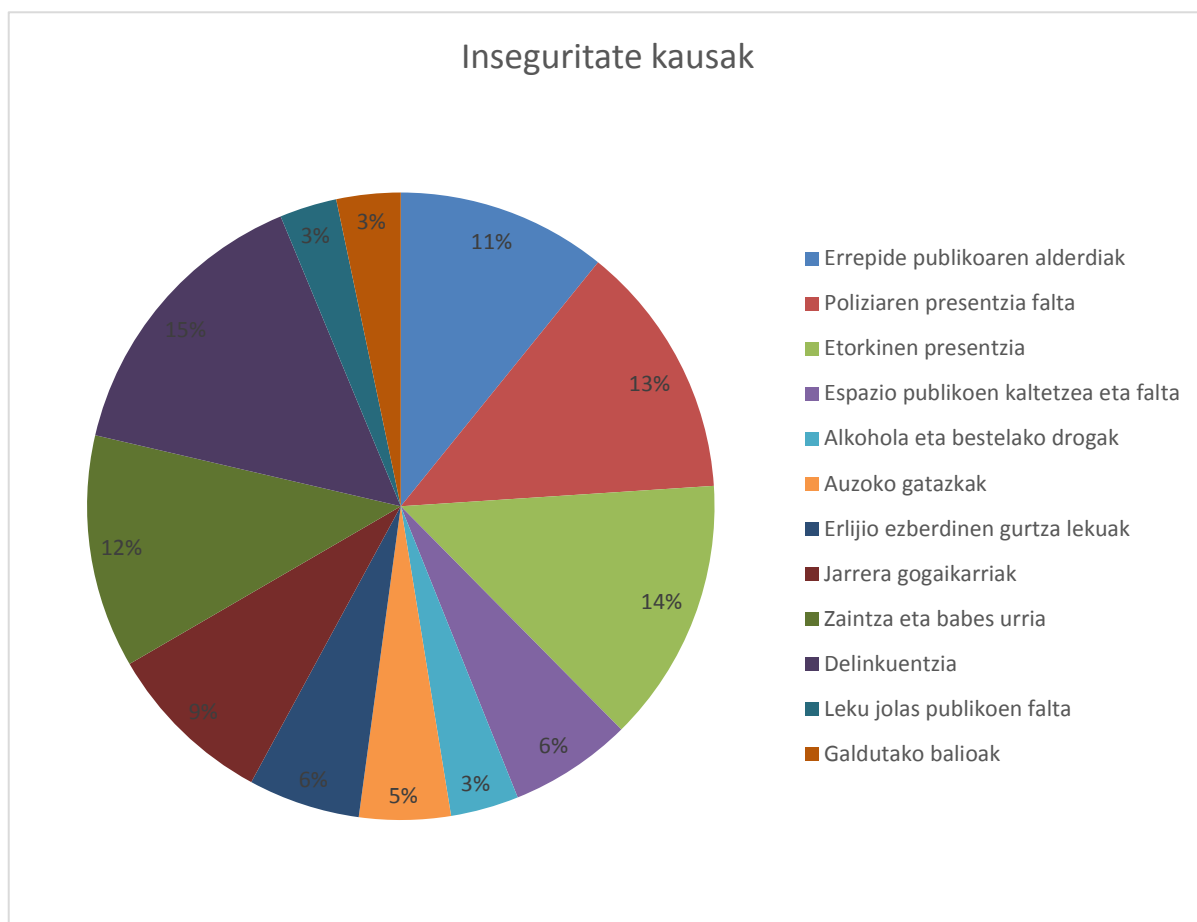
Segurtasun eza eragiten duten arrazoiei dagokienez, jendeari proposatu zitzaion inseguritate falta bezala agertzen diren elementu batzuen gainean iritzia ematea. Esandako elementu hauek honako hauek izan ziren:

- Errepide publikoaren alderdiak (argiztapena, arreta, ikusgaitasun falta...)
- Poliziaren presentzia falta.
- Etorकिन presentzia.
- Espazio publikoen kaltetzea eta falta.
- Alkohola eta bestelako drogak.
- Auzoko gatazkak.

- Kohesio sozial falta.
- Erlijio ezberdinen gurtza lekuak.
- Jarrera gogaikarriak (soinuak, borrokak, zikinkeriak, maskotak...).
- Zaintza eta babes urria.
- Delinkuentzia.
- Leku jolas publikoen falta.

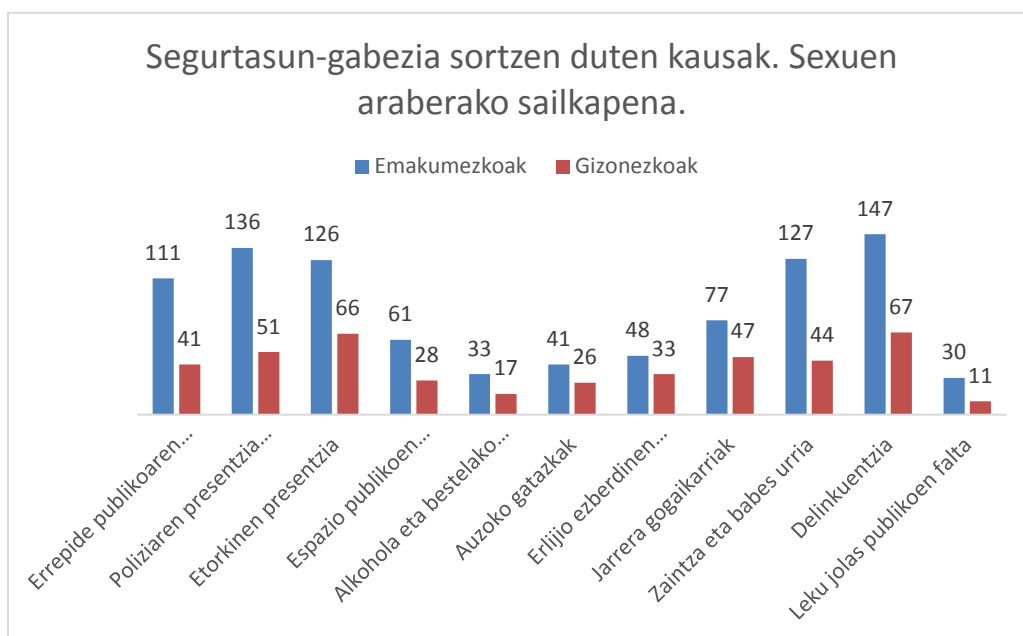
Emaitzen arabera, Errenteriako udalerrian ezin dugu baieztatu intseguritatea sortzen duen kausa edo elementu bakar baten nagusitasuna.

Hala ere, biztanleen artean kezka handiagoa sortzen duten arrazoiak jarduera delitua (% 15eko tasa) eta presentzia da inmigranteak (%14) dira. Jarraian, presentzia eza ezberdintasun txikiarekin, polizia presentzia falta (%13), zaintza eskasa (%12) eta errepide publikoaren alderdiak (%11).

Zentzu honetan, garrantzitsua da adieraztea, generoaren araberako iritziak bereizten direnean, hurrengo grafikan ikus daitekeen bezala, inkestaturiko emakume eta gizonen arteko desberdintasun nabarmena dagoela segurtasun-gabeziaren sortzen duten kauseri dagokionez. Horrela, lehen aipaturiko kausak, -delinkuentzia, poliziaren presentzia falta, zaintza eta babes urria eta errepide publikoaren alderdiak-, emakumeengatik neurri handiagoan agertzen dira segurtasun-gabeziaren iturri bezala. Bestalde, gizonezkoen kasuan soilik, etorkinen presentzia agertzen da. Zehazki, desberdintasunak honako hauek izango lirateke:

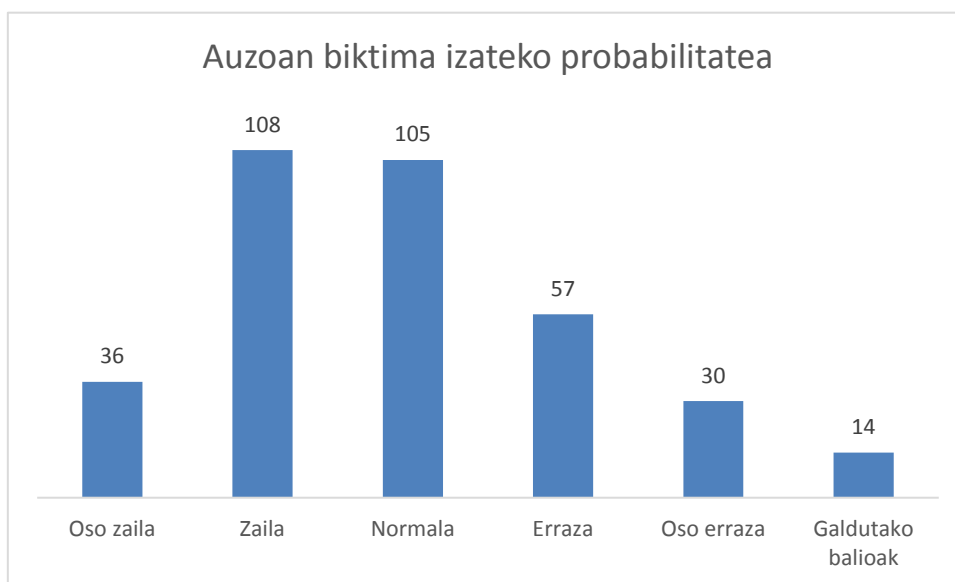
- Delinkuentziaren kasuan, emakumezkoen %5,8 gehiago.
- Poliziaren presentzia faltaren kasuan, emakumezkoen %14,9 gehiago.
- Zaintza eta babes urriaren kasuan, emakumezkoen %17,1 gehiago.
- Errepide publikoaren aldedien kasuan, emakumezkoen %12,7 gehiago.
- Etorkinen presentziaren kasuan, gizonezkoen %2,4 gehiago.

4.2.6. Delitu baten biktima izateko hautemandako pertzepzioa eta esperientzia aurreko biktimizazioa.

Delitu baten biktima izatearen ahalmenari dagokionez, Inkestatutako biztanleriaren zati handiena adierazi zuen ez zutela probabilitate handia ikusten delitu baten biktima izateko.

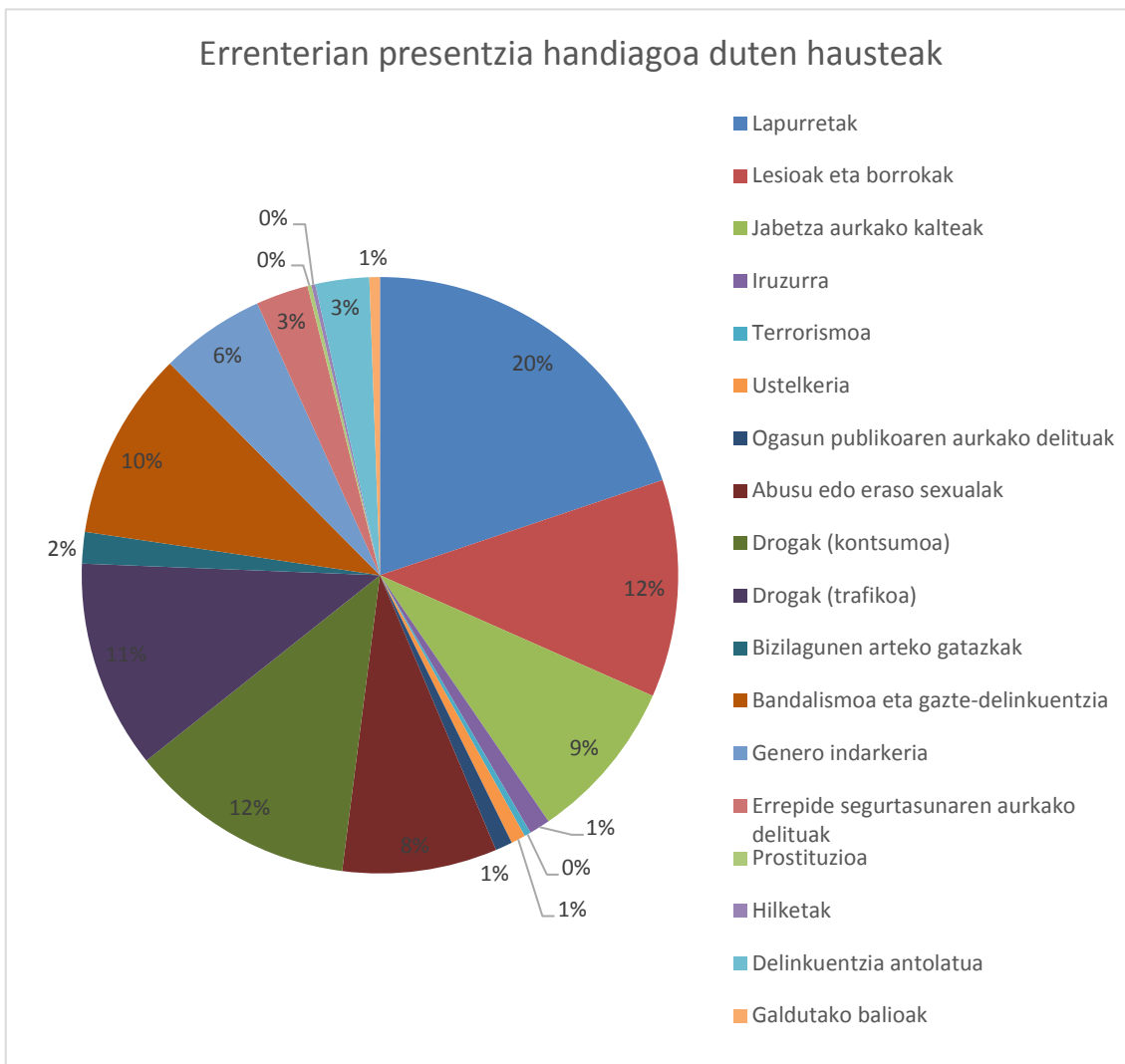
Hala eta guztiz ere, inkestatu gehienek delitu baten biktima izan ez zirela adierazten zuten arren, 117 pertsona biktimak izan ziren, emakumeak (% 64,1) eta gizonak (% 35,9). Era berean, inkestatuek adierazi zuten ekitaldi horietako gehienek duela urte bat baino gehiago (% 45), azken urtean (% 21) eta azken astean soilik % 5 izan zirela adierazi zuten.

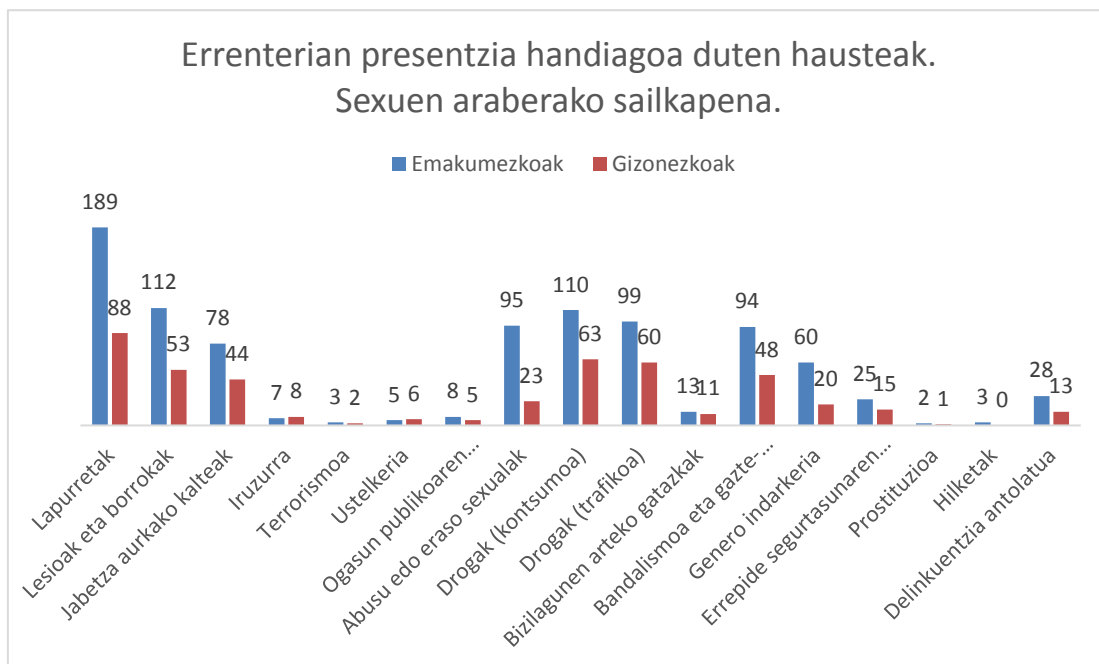
4.2.7. Jendeak uste duen hauste eta krimenen tipologia Errenteriako auzo eta udalerrian.

Errenteriako biztanleriaren gehiengoa gehien kontsideratzen duten arau hausteak lapurretak (% 20) dira, hau da, ondare eta ordena sozioekonomikoaren aurkako delituak. Halaber, beste delituak kontuan hartuta, inkestatutako biztanleek beste hauste batzuen prebalentzia ere azpimarratu zuten: lesioak eta borrokak (% 12), drogen kontsumoa (% 12) edo drogen trafikoa (% 12).

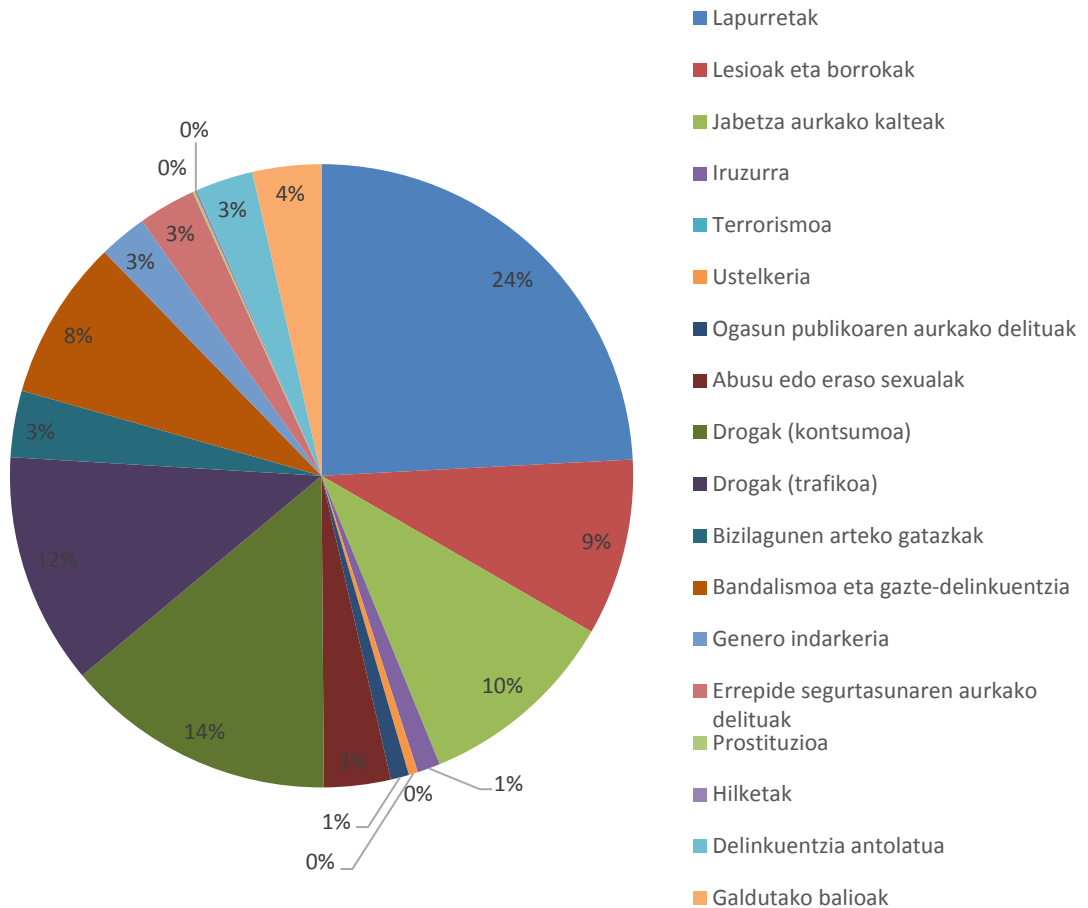

Sexuaren araberako banaketa bat egiten badugu, desberdintasun nabarmenak egiaztatu ditzakegula ikus dezakegu. Lapurretak, lesioak eta borrokak direla eta, emakumeak nagusi dira, %5,8 eta %3,2 gehiago gizonen aldean. Drogen kontsumoaren eta trafikoaren kasuan, gizonen kasuak nagusi dira, %6,7 eta %9,1 gehiago emakumezkoekin alderatuta. Ordez, esan beharra dago, genero indarkeria nahiz eraso edo/eta abusu sexualak udalerrian ezegonkortasunaren arrazoi nagusienetako bat ez izateaz gain desberdintasun nabarmenak ikus ditzakegu bi sexuen artean, %8,8 eta %21,3 gehiago emakumezkoen kasuan gizonen kasuarekin alderatuta.

Era berean, 2016an sexu-askatasunaren aurkako delituen kasuan igoera bat eman zen aurreko urtearekin alderatuta, 6 kasutik 7 kasuetara. ez direla zifra kezkarriak garrantzitsua da azpimarratzea, baina bai kontutan izan beharrekoak, emakumeek delitu mota hauei buruz duten kezka azaltzea lagundu dezake eta.

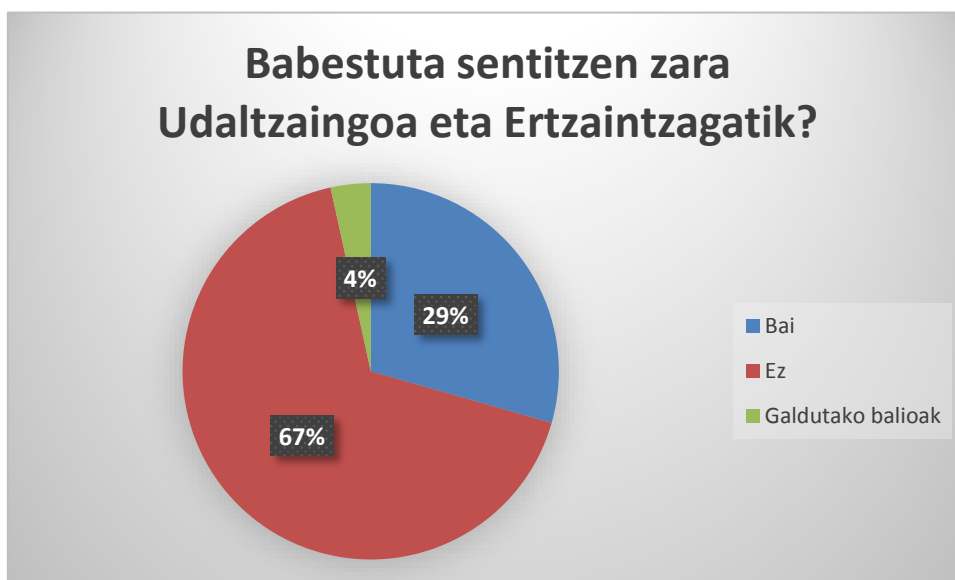
Auzoan presentzia handiagoa duten hausteak

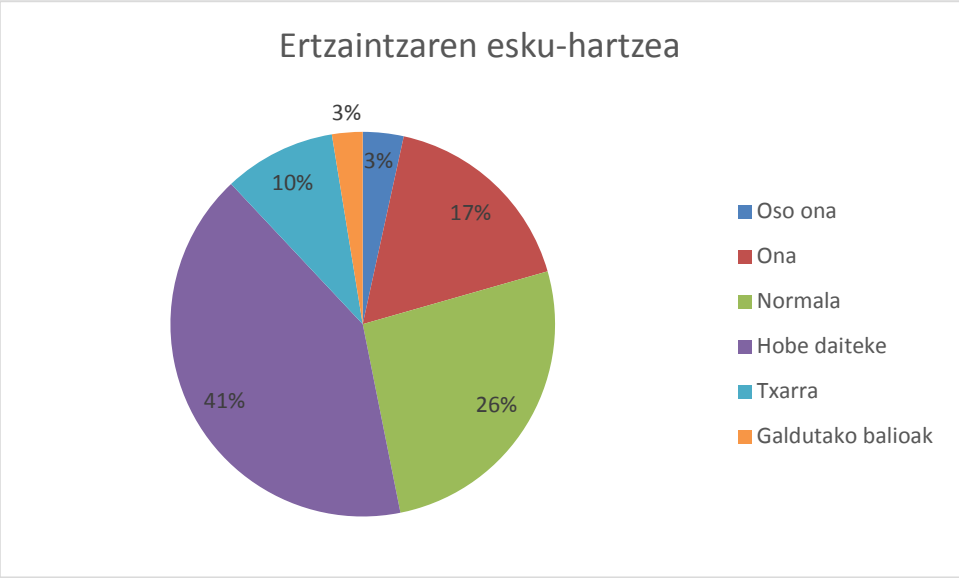
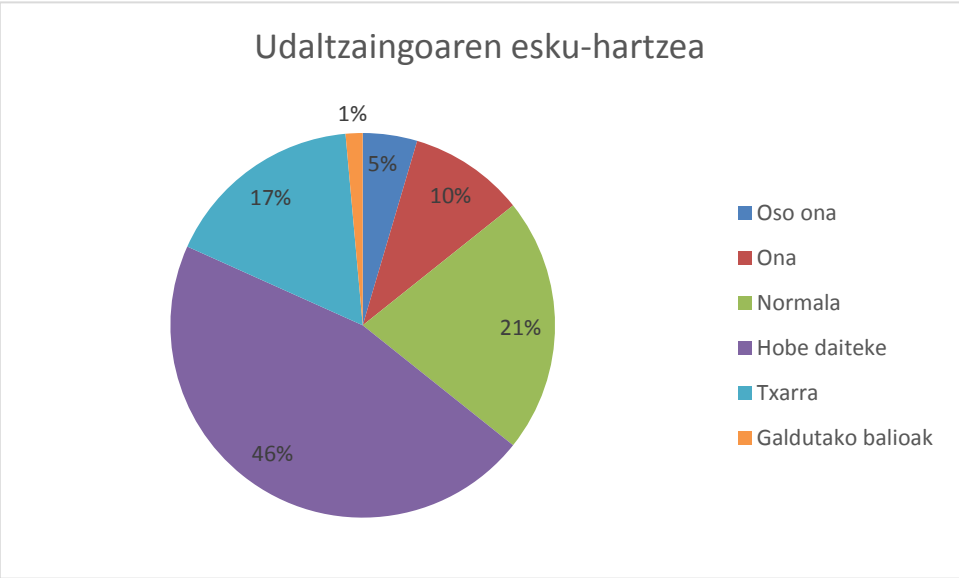

4.2.8. Poliziaren balorazioa.

Inkestatutako pertsonen% 67k ez du poliziaren babesa sentitzen, berriz,% 29k kontrakoa adierazi zuen. Gizonen kasuan, poliziaren babesa gehiago sentitzen dute emakumeak baino, hau da, gizonak% 38,3 eta emakumeak% 20,6.

Bestalde, Udaltzaingoaren eta ertzaintzaren ekintzen ebaluazioa aztertzen baditugu, inkestatutako pertsonen% 51k Ertzaintzaren errendimendua txarra edo hobetu daitekeela adierazten du, eta Udaltzaingoaren kasuan berriz % 63.

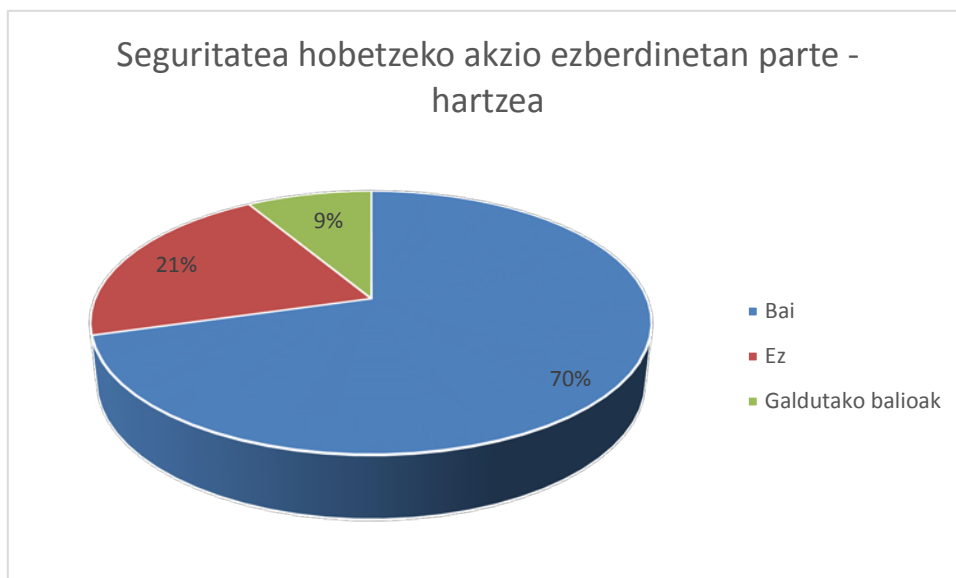

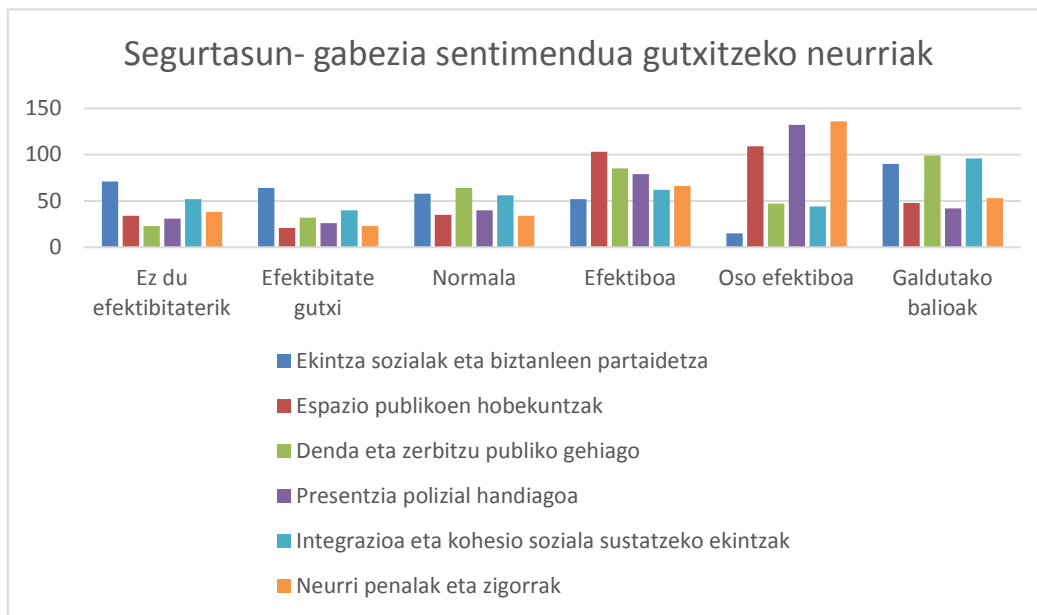
4.2.9. Herritarrek udalerriko segurtasuna hobetzeko egokitzat jotzen dituzten ekintzak.

Udalaren segurtasuna hobetzeko akzio ezberdinetan laguntzeko eta parte hartzeari dagokionez, laginaren %70 segurtasunaren hobekuntzan parte hartzeko prest egongo lirakeela adierazi zuten, emakumeen parte-hartzea nagusituz (%69) gizonezkoen aurrean (%31).

Era berean, aurrez aurre segurtasun-gabeziaren arazoari aurre egiteko proposatutako ekintzei dagokienez, inkestatuena %45,8 neurri penalak eta zigorrak, eta %42,6 polizien agenteen presentzia handiago izan beharko lukeela zehazten dituzte egoera hura hobetzeko alternatiba efektibo.

Bestalde, neurri eraginkorrenetako hirugarrena %36,1 espazio publikoaren hobekuntzak nabarmen ditzakegu eta baita, neurri eraginkorrenetako bat bezala %34,1.

5. Emaitzen eztabaida

5.1. Delinkuentzia Errenteriako Udalan.

Kriminalitate errealeko datu ofizialak aztertu ondoren eta segurtasun-galdekizunetik lortutako emaitzak aztertu ondoren, udalerrriaren benetako egoerari dagozkion eszenatokia (segurtasunari dagokionez) eztabaidatu behar dugu. Horretarako, makro esfera batetik abiatuz estatuaren probintzien arteko konparazioa egingo dugu, eta azkenik, mikro esfera batera jaitsiko gara, azterketa zehatzagoa eta zorrotasun handiagoa lortzeko.

Aurreko 2016 urteko hausteen inguruko probintzien konparazioa egitean, argi eta garbi ikusten dugu Gipuzkoa bataz bestekoaren azpitik, 25 eta 34 arau-hauste 1.000 biztanleekiko, hau da, 30,77 biztanleko tasa eta jaitiera erakutsiz 2015 urteari dagokionez. Madril, Bartzelona eta Balear Uharteetako probintziak besteek baino askoz ere tasa handiagoa dute, 57 eta 60 arau-hauste 1.000 biztanleko. Laburbilduz,

baiezta genezake Gipuzkoa populazio zentzuz segurua dela, kriminalitatearen indize alturik aurkezten ez duenez gero.

Bestalde, Euskal Herriko lurralde historiko ezberdinak aztertuz gero, argi eta garbi ikus dezakegu Gipuzkoak gutxieneko arau-haustea izan duela Bizkaiarekin eta Alabarekin alderatuta, zehazki, 1.000 biztanleko 30,09.

Era berean, Gipuzkoako udalerriak aztertuz, Errenteriako udalerriak 29.81 1.000 biztanleko arau-hauste tasa izan zuen 2016 urtean, 2017an jaitziz. Horri dagokionez, Errenteria Gipuzkoaren batez bestekoaren azpitik egongo litzateke.

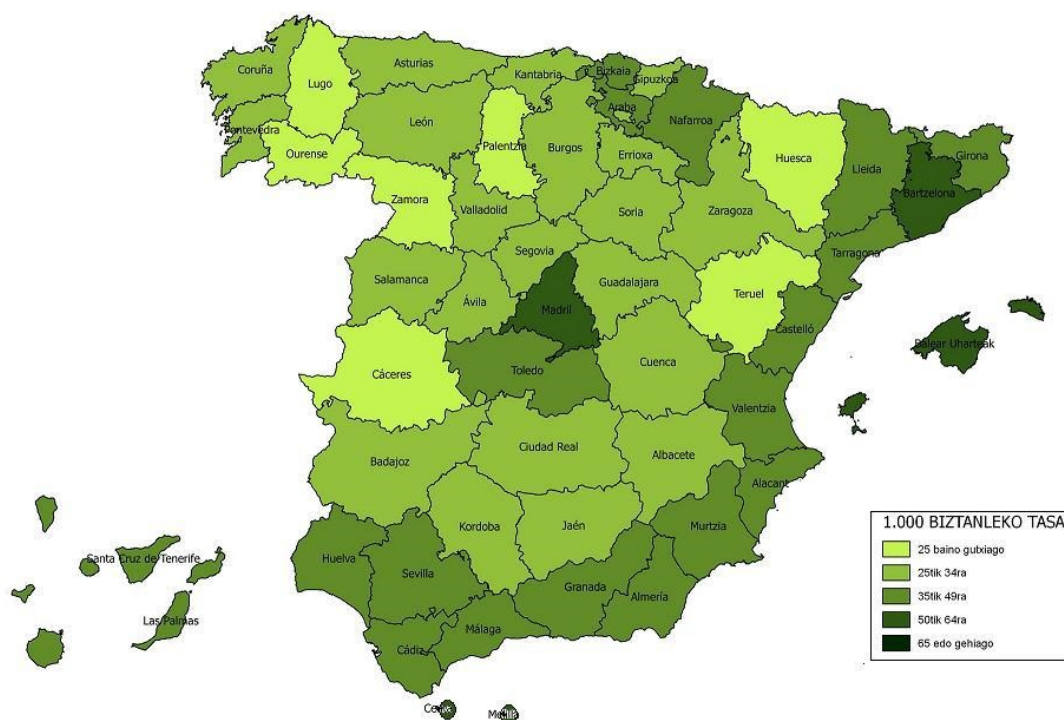
Hala eta guztiz ere, erregistratutako datu ofizialak bakarrik direla garrantzitsua adieraztea da, hau da, ezagututako delinkuentzia, erregistratuta ez daude beste delitu guztiak, kriminalitatearen “zifra beltza” osatzen dute. Tipologia guztiak zifra beltzaren ehuneko zati bat osatzen dute eta batez ere intimitate esferan gauzatzen direnak, adibidez, delinkuentzia sexuala edo etxeko indarkeria (Fiscalía General del Estado, 2012). Zentzu honetan, 2012ko Fiskaltzaren Txostenak azpimarratzen du gure gizartean krimen ezkutuko masa kritiko bat dagoela eta arrazoi ezberdinetik ez da jakinarazten ezta denuntziatzen ere ez, eta gertaera horiek kontutan hartu behar ditugu gure komunitateko delituaren entitate errealerako datu hauen hurbiltzea egin ahal izateko. Estatuko Fiskaltza Nagusiaren arabera, kasu eta delitu kopuruaren arteko baliokidetasun matematiko sinplea ezartzea beharrezkoa da, zeren, prozedura judizialen edo fiskalen esku-hartze multzoa haztea edo murriztuz gero, ez du nahitaezko proportziorik kriminalitatearen errealaren hazkundera edo jaitzierarekin (Fiscalía General del Estado, 2012).

Gainera, maiz, zifra horiek ez dira kaleratzen, biktimek denuntziatzeko izaten duten sahies jarrerangatik, arrazoi desberdinen beldurrez oinarrituta. Zentzu honetan garrantzitsua da azpimarratzea biktimek autoritateei jarduera kriminal bat izateari buruz informatzeko, egiten ari diren azkeneko gizarte kontzientzia lanak, biktimei ahalmen handiagoa emanez. Beraz, nahiz eta kasu batzuetan salaketen handitzea kriminalitate zifren handitzea eramateaz gain, ez du beti krimenaren gehikuntza

adierazten. Datu ofizialen igoyerara eramaten duen zifra beltzaren jaitsiera izan liteke.

Hori dela eta, sintesi modura eta aldez aurretik azaldutako datuak aztertu ondoren, esan genezake Errenteriak ez dela udalerrri insegurua, estandarren eta batez bestekoaren arabera eta ezaugarri bereko beste udalerriekin alderatuta, arau-hauste tasa baxuenen duten udalerrietako bat dela eta.

2. MAPA: PROBINTZIAKO ARAU-HAUSTE PENALEN TASA 2016

9. TAULA: PROBINTZIAKO ARAU HAUSTE-PENALEN TASA
 2015 - 2016

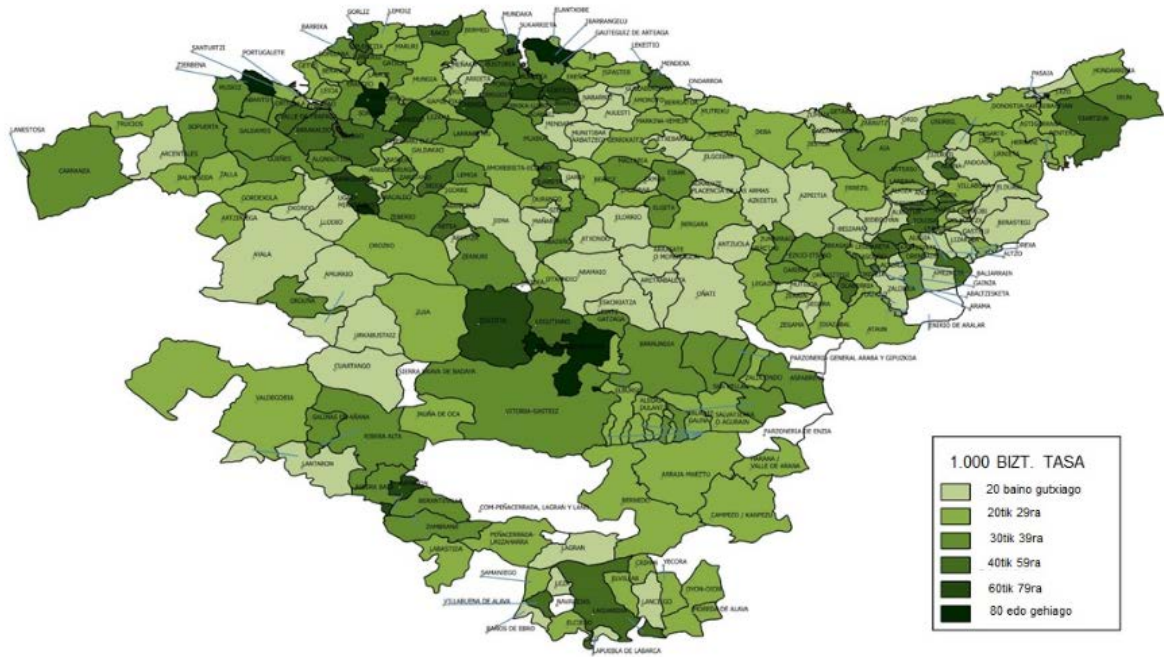
PROBINTZIA	URTEA	
	2015	2016
ALBACETE	30,67	29,07
ALICANTE/ALACANT	50,01	49,79
ALMERIA	43,77	43,52
ARABA	38,63	36,56
ASTURIAS	25,70	25,11
AVILA	29,79	29,28
BADAJOS	27,50	26,90
BALEAR UHARTEAK	60,42	61,56
BARTZELONA	57,38	56,25
BIZKAIA	43,05	42,58
BURGOS	30,55	30,69
CACERES	20,39	19,64
CADIZ	43,32	40,36
KANTABRIA	20,62	29,27
CASTELLON/CASTELLO	43,07	41,28
CEUTA	50,93	54,97
CIUDAD REAL	27,78	25,27
KORDOBA	32,04	30,23
CORUÑA, A	29,00	29,06
CUENCA	28,40	28,69
GIPIZKOA	32,86	30,77
GIRONA	53,84	49,77
GRANADA	35,23	35,43
GUADALAJARA	35,33	34,19
HUELVA	37,37	38,25
HUESCA	22,65	22,56
JAEN	26,02	25,62
LEON	32,17	31,73
LLEIDA	43,40	40,18
LUGO	21,33	21,09
MADRIL	56,69	57,86
MALAGA	46,84	48,10
MELILLA	57,11	56,17
MURTZIA	36,22	35,03
NAFARROA	36,65	40,15
OURENSE	23,84	23,59
PALENTZIA	23,72	23,64
PALMAS, LAS	42,95	42,38
PONTEVEDRA	30,79	28,99
ERRIOXA	26,87	25,33
SALAMANCA	29,23	29,65
SANTA CRUZ DE TENERIFE	42,29	42,17
SEGOVIA	29,05	28,35
SEVILLA	42,31	41,39
SORIA	25,30	25,67
TARRAGONA	49,06	46,94
TERUEL	18,66	18,51
TOLEDO	37,30	36,32
VALENTZIA	45,92	45,21
VALLADOLID	33,39	31,25
ZAMORA	24,52	24,61
ZARAGOZA	32,21	32,28
ESTATUA GUZTIRA	43,69	43,21
EAE GUZTIRA	39,06	37,82

OHARRA: ESik, Ertzaintzak, Mossos of Escuadrak eta Nafarroako Polizia Forala aderturiko arau hauste-penalak jaso dira. 2016ko datuak behin-behinekoak dira.

Datu demografikoen iturria: INE

Arau hauste-penalen datuen iturria: Herizaingo Ministerioa/Euzko Herizaingo Saila/ Conselleria Interior Generalitat/ Nafarroako Gobernaren Lehendakantza, Justizia eta Herizaingo Saila

UDALERRIKO ARAU-HAUSTE PENALEN TASA 2016

ERTZAINZAK EZAGUTZEN DITUEN ARAU-HAUSTE PENALAK MOTAREN ETA LURRALDEAREN ARABERA

 URTARRILA - ABENDUA 2016 - 2017

ARAU-HAUSTEAREN MOTA	LURRALDEA											
	ARABA			BIZKAIA			GIPUZKOA			GUZTIA		
	2016	2017	Δ	2016	2017	Δ	2016	2017	Δ	2016	2017	Δ
Giza hilketa eta haren motak	4	9	125,00	21	25	19,05	16	23	43,75	41	57	39,02
Dolozko giza hilketa / erailketa burutua (EB)	2	-	-100,00	3	3	-	1	1	-	6	4	-33,33
Dolozko giza hilketa / erailketa salakuntza (EB)	2	5	150,00	15	15	-	14	16	14,29	31	36	16,13
Giza hilketa eta haren motak: beste arau-hauste batzuk	-	4	-	3	7	133,33	1	6	500,00	4	17	325,00
Lesioak	783	787	0,51	3.010	3.553	18,04	1.532	1.759	14,82	5.325	6.099	14,54
Familia barruko tratu barrak	145	185	27,59	358	610	70,39	222	325	46,40	725	1.120	54,48
Lesioak	557	538	-3,41	2.370	2.634	11,14	1.204	1.296	7,64	4.131	4.468	8,16
Lesioak: beste arau-hauste batzuk	81	64	-20,99	282	309	9,57	106	138	30,19	469	511	8,96
Tortura eta osotasun fisikoaren aurkakoak	467	481	3,00	1.898	1.658	-12,64	853	827	-3,05	3.218	2.966	-7,83
Familia barruko tratu bar ohikoak	449	460	2,45	1.803	1.529	-15,20	826	781	-5,45	3.078	2.770	-10,01
Tortura eta osotasun fisikoaren aurkakoak: beste arau-hauste batzuk	18	21	16,67	95	129	35,79	27	46	70,37	140	196	40,00
Sexu-askatasunaren aurkakoak	42	75	78,57	203	250	23,15	112	128	14,29	357	453	26,89
Sexu-erasoa	11	17	54,55	74	99	33,78	42	45	7,14	127	161	26,77
Sexu askatasunaren aurkako beste arau-hauste batzuk	31	58	87,10	129	151	17,05	70	83	18,57	230	292	26,96
Ondarearen eta ordena sozioekonomikoaren kontrakoak	8.836	9.039	2,30	37.219	36.919	-0,81	15.735	15.635	-0,64	61.790	61.593	-0,32
Ebasketa	4.658	4.474	-3,95	18.014	17.266	-4,15	5.839	5.645	-3,32	28.511	27.305	-3,95
Gauzetan indarra erabiliz egindako lapurreta (EB)	1.191	1.248	4,79	7.486	7.303	-2,44	4.435	3.929	-11,41	13.112	12.480	-4,82
Gauzetan indarra erabiliz etxebizitzaren egindako lapurreta (EB) (1)	349	513	46,99	2.257	2.223	-1,51	1.504	1.320	-12,23	4.110	4.056	-1,31
Gauzetan indarra erabiliz bizilekuan egindako lapurreta	213	319	49,77	1.401	1.237	-11,71	742	974	31,27	2.356	2.530	7,39
Indarra erabiliz etxebizitzaren beste tegi/eranskin batzuetan egindako lapurreta	136	194	42,65	856	986	15,19	762	346	-54,59	1.754	1.526	-13,00
Gauzetan indarra erabiliz beste leku batzuetan egindako lapurreta	842	735	-12,71	5.229	5.080	-2,85	2.931	2.609	-10,99	9.002	8.424	-6,42
Indarkeriazko edo lardieriazko lapurreta (EB)	192	141	-26,56	1.462	1.284	-12,18	313	332	6,07	1.967	1.757	-10,68
Kalteak	1.266	1.290	1,90	4.310	4.496	4,32	1.937	1.951	0,72	7.513	7.737	2,98
Ibilgailu motordunak ostea (EB)	98	58	-40,82	606	548	-9,57	254	254	-	958	860	-10,23
Maula	1.298	1.694	30,51	4.689	5.346	14,01	2.611	3.138	20,18	8.598	10.178	18,38
Ondarearen aurkako beste arau-hauste batzuk	133	134	0,75	652	676	3,68	346	386	11,56	1.131	1.196	5,75
Segurtasun kolektiboaren kontrakoak	198	210	6,06	1.102	1.209	9,71	1.032	950	-7,95	2.332	2.369	1,59
Osasun publikoa: Droga-trafikoa (EB)	33	34	3,03	148	139	-6,08	95	108	13,68	276	281	1,81
Alkoholaren, drogen, eta abarren eraginean gidatzea	116	107	-7,76	543	552	1,66	657	573	-12,79	1.316	1.232	-6,38
Segurtasun kolektiboaren aurkako beste arau-hauste batzuk	49	69	40,82	411	518	26,03	280	269	-3,93	740	856	15,68
Ordena publikoaren aurkakoak	107	128	19,63	427	375	-12,18	327	359	9,79	861	862	0,12
Terrorismoa, ondasun materialen aurkakoak	-	-	-	2	-	-100,00	-	-	-	2	-	-100,00
Terrorismoa, pertsonen aurkakoak	-	-	-	-	1	-	1	-	-100,00	1	1	-
Beste terrorismo-ekintza batzuk	6	4	-33,33	8	8	-	5	3	-40,00	19	15	-21,05
Ordena publikoaren aurkako beste arau-hauste batzuk	101	124	22,77	417	366	-12,23	321	356	10,90	839	846	0,83
Beste arau-hauste batzuk	1.117	1.110	-0,63	4.333	4.462	2,98	1.961	2.000	1,99	7.411	7.572	2,17
GUZTIRA	11.554	11.839	2,47	48.213	48.451	0,49	21.568	21.681	0,52	81.335	81.971	0,78
1.000 BIZTANLEKO TASA	35,65	36,25	1,70	42,01	42,19	0,43	30,05	30,14	0,32	37,15	37,36	0,57

OHARRAK:

(EB) Europa Batasunak, bere estatistika-bulegoaren bitartez (EUROSTAT), estatu kideetako polizia-lidegoek ikusitako arau-hauste penalei buruzko informazioa bilzte aldera, oinarriko tipologia komun batzuk ezarri ditu, EB siglekin ageri direnak alegia.

(1) "Gauzetan indarra erabiliz etxebizitzaren egindako lapurreta" tipologia ondorengoetan banatzen da: alde batekik, bizilekuan egindako lapurreta, eta, bestetik, etxebizitzaren beste tegi/eranskin batzuetan egindako lapurreta, garaje, trasteleku, atari, patio eta halakoetan.

Datu demografikoen iturria: INE 2016 eta 2017

ERRTAZINTZAK EZAGUTZEN DITUEN ARAU-HAUSTE PENALAK MOTAREN ARABERA 25.000 BIZTANLEETATIK 50.000 BIZTANLEETARAKO UDALERRIETAN

 URTARRILA - ABENDUA 2016 - 2017

ARAU-HAUSTEAREN MOTA	BASABURU		DURANGO		GAIDEAKO		LEIOA		PORTUGALETE		SANTURTZI		SESTAO		EBAR		ERRENTERIA										
	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017									
	Δ	Δ	Δ	Δ	Δ	Δ	Δ	Δ	Δ	Δ	Δ	Δ	Δ	Δ	Δ	Δ	Δ	Δ									
Giza hilketa eta haren motak	1	-100,00	1	1	-	-	1	1	-	2	1	-50,00	-	-	1	1	2	100,00	-	1							
Dolozko giza hilketa / erailketa burututa (EB)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-							
Dolozko giza hilketa / erailketa salakuntza (EB)	1	-100,00	1	1	-	-	1	1	-	2	1	-100,00	-	-	1	1	2	100,00	-	-							
Giza hilketa eta haren motak beste arau-hauste batzuk	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-							
Lesioak	83	91	9,64	56	82	46,43	43	49	13,95	51	86	68,83	76	98	28,05	79	87	10,13	111	130	17,12	83	114	37,35	116	144	24,14
Familia buruko tratu bortzak	24	27	12,50	11	17	54,55	6	11	83,33	13	40	207,69	7	13	85,71	7	15	114,29	24	42	75,00	8	19	137,50	23	28	21,74
Lesioak beste arau-hauste batzuk	49	56	14,26	43	57	32,56	29	34	17,24	30	40	33,33	59	77	30,51	65	66	1,54	81	76	-6,17	70	89	27,14	86	119	27,91
Giza hilketa eta haren motak beste arau-hauste batzuk	10	8	-20,00	2	8	300,00	8	4	-50,00	8	6	-25,00	10	8	-20,00	7	6	-14,29	6	12	100,00	5	6	20,00	7	6	-14,29
Tortura eta odoltsun fisikoen aurkakak	58	40	-31,03	32	18	-43,75	18	26	44,44	35	24	-31,43	76	59	-22,37	99	65	-34,34	77	67	-12,99	34	18	-47,06	65	53	-18,46
Familia buruko tratu barrikotak	55	39	-29,09	27	16	-40,74	18	20	44,44	33	23	-30,30	73	53	-27,40	93	60	-35,46	72	60	-16,67	31	13	-58,06	65	49	-24,62
Tortura eta odoltsun fisikoen aurkakak beste arau-hauste batzuk	3	1	-68,67	5	2	-60,00	-	-	-	2	1	-50,00	3	5	100,00	6	5	-16,67	5	7	40,00	3	6	66,67	-	4	-
Sexu-askatasunaren aurkakak	7	5	-28,57	8	6	-25,00	1	-	-	1	4	300,00	8	8	-25,00	8	10	25,00	3	8	160,00	4	4	-	6	7	16,67
Sexu-askatasunaren aurkako beste arau-hauste batzuk	4	3	-25,00	3	2	-33,33	1	-	-	1	1	-	3	5	66,67	3	7	133,33	1	3	200,00	3	1	-66,67	2	4	100,00
Sexu-askatasunaren aurkako beste arau-hauste batzuk	3	2	-33,33	5	4	-20,00	-	-	-	3	5	60,00	5	3	-40,00	2	5	150,00	1	3	200,00	4	3	-25,00	-	-	-
Ondarearen eta ordono sozioekonomikoaren kontrakoak	916	872	-4,80	466	476	2,15	648	784	20,99	523	541	3,44	1.110	1.123	1,17	812	800	-1,48	629	612	-2,70	655	686	4,73	799	810	1,38
Ebaketa	488	457	-6,35	259	256	-1,16	230	208	-9,57	234	280	23,93	647	680	5,10	384	373	-2,86	295	264	-10,51	339	313	-7,67	350	336	-4,00
Guztizan indarra erabiltzearen aurkakak (EB)	175	197	12,57	152	116	-15,69	237	365	54,91	169	169	-35,50	217	223	2,76	204	197	-3,43	167	171	2,40	137	173	26,28	249	206	-17,27
Guztizan indarra erabiltzearen aurkakak (EB) (1)	69	59	-14,49	39	53	35,90	72	108	50,00	72	48	-34,11	49	81	65,31	58	85	46,55	24	24	-	48	33	-31,25	80	53	-33,75
Guztizan indarra erabiltzearen aurkakak (EB) (1) (2)	48	21	-56,25	19	21	10,53	29	48	65,52	39	22	-43,59	39	25	-35,90	38	34	-10,53	18	17	-5,56	21	17	-19,05	41	27	-34,15
Guztizan indarra erabiltzearen aurkakak (EB) (1) (3)	21	39	80,95	20	32	60,00	43	60	39,53	32	24	-27,27	10	59	460,00	20	51	155,00	6	7	16,67	27	16	-40,74	39	29	-23,23
Guztizan indarra erabiltzearen aurkakak (EB) (1) (4)	106	138	29,18	63	65	3,17	165	267	62,42	97	63	-35,06	169	142	-15,48	148	112	-23,29	143	147	2,80	89	140	57,20	169	153	-8,47
Indararen aurkako beste arau-hauste batzuk	38	17	-55,26	10	9	-10,00	21	34	61,90	22	13	-40,91	31	25	-19,35	38	37	-2,63	22	22	-	8	13	62,50	34	40	17,65
Kateak	148	134	-9,46	64	63	-1,56	106	139	31,13	62	84	35,48	111	97	-12,62	107	110	2,80	89	87	-2,25	142	156	11,27	162	145	-12,16
Kateak (EB)	9	18	100,00	4	7	75,00	27	9	-66,67	11	18	63,64	13	35	169,23	34	16	-52,94	17	7	-58,82	4	4	-	13	12	-7,69
Kateak (EB) (1)	40	33	-17,50	15	17	13,33	20	14	-30,00	14	20	42,86	77	54	-29,67	32	41	28,13	23	41	86,36	11	13	18,18	32	45	40,63
Ondarearen aurkako beste arau-hauste batzuk	18	16	-11,11	12	8	-50,00	7	15	114,29	11	7	-38,36	14	19	35,71	13	29	100,00	17	20	17,65	14	12	-14,29	19	26	36,84
Segurtasun kolektiboaren kontrakoak	37	36	-2,70	20	11	-45,00	26	36	36,46	23	40	73,91	17	8	-64,71	22	11	-50,00	28	28	-	33	24	-27,27	30	20	-33,33
Osarlan publikoa (EB)	2	10	400,00	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2	100,00	16	9	-43,75	2	3	50,00	5	4	-20,00
Akzioaren, drogen, eta abarren eraginean gidatzea	14	15	7,14	14	8	-42,86	19	18	-5,26	18	22	22,22	11	3	-72,73	9	4	-55,56	9	9	50,00	21	11	-47,62	16	7	-56,25
Segurtasun kolektiboaren aurkako beste arau-hauste batzuk	21	11	-47,62	6	3	-50,00	7	13	85,71	5	16	220,00	6	3	-50,00	12	5	-58,33	6	10	66,67	10	10	-	9	11	22,22
Ordenean publikoaren aurkakak	11	16	45,45	7	2	-71,43	5	3	-40,00	6	9	50,00	9	6	-33,33	10	9	-10,00	19	8	-57,89	4	5	25,00	37	12	-67,57
Terrorismoa, ondareen mafiaren aurkakak	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Terrorismoa, pertsonen aurkakak	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Beste terrorismo-erakunde batzuk	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ordenean publikoaren aurkako beste arau-hauste batzuk	11	16	45,45	7	2	-71,43	5	3	-40,00	6	9	50,00	9	6	-33,33	10	9	-10,00	19	8	-57,89	4	5	25,00	37	11	-70,27
Beste arau-hauste batzuk	101	103	1,98	75	71	-5,33	66	62	-6,06	70	69	-1,43	97	129	32,96	157	139	-11,46	108	143	32,41	67	95	41,79	121	114	-5,79
GUZTIRA	1.214	1.163	-4,20	665	667	0,30	807	963	19,33	710	774	9,01	1.395	1.428	2,37	1.187	1.121	-5,56	976	997	2,15	881	948	7,60	1.174	1.161	-1,11
1.000 BIZTANLEKO TASA	29,62	28,45	-3,95	22,91	22,74	-0,71	27,53	32,83	19,25	23,01	24,81	7,83	30,08	30,96	2,93	25,78	24,49	-4,99	35,06	35,94	2,51	32,18	34,58	7,46	29,81	29,44	-1,25

OHARRAK:

(EB) Europar Batasunak, bere estatistika-burjagaren bitartez (EUROSTAT), estatu hildetako polizia-hidagoek ikusitako arau-hauste penalei buruzko informazioa bilzteko alder, omarrizko tipologia ikusari batzuk ezarri ditu, EB estatistika ageri diren alder.

(1) "Guztizan indarra erabiltzearen aurkakak (EB) (1) (2) (3) (4)" tipologia ondorengotzat banatzen da: alde batek, bizikidetzen erabiltzearen aurkakak, eta, besteak, erabiltzearen beste legialarriekin batuzten erabiltzearen aurkakak, garaje, trasteratu, atari, patio eta halakotzat.

Datu demografikoaren iturria: IRE 2016 eta 2017

Hori dela eta, delituaren datu objektiboak aztertu ondoren, Errenteriaren egungo egoera egiaztatzeko gai izan gara erregistratutako datu ofizialen arabera eta beste udal eta lurralde batzuekin konparatuz, Errenteriak funtsean, zalantzarik gabe udalerrri seguru bat da ez baitu kriminalitatearen zifra altuak erakusten. Ezaugarri soziodemografiko beste udalerriekin alderatuta, Errenteriak emaitza hobek ematen udalerrri seguru bezala, are inseguru pertzibitu diren auzoetan ere.

Goikoaz gain, garrantzitsua da azpimarratzea ez dela posible kriminalitate edo arau-hausterik gabeko aurkezten duen eszenatoki bat aurkitzea. Gatazkak, berezkoa da gizakiarentzat eta honen harreman sozialetan. Hori dela eta, gatazkaren kudeaketa egokia egin beharra dago esfera ezberdinetan (pertsonala, soziala, familiara, eta abar).

5.2. Errenteriako udalaren segurtasun ezaren sentimendua.

Azaldu dugun bezala, erregistratutako krimenari buruzko datuek erakusten dute, esate baterako, Errenteriako udalerrria segurua dela. Segurtasunaren bigarren dimentsioari dagokionez, hau da, segurtasun subjektiboa edo segurtasun hautematea, udalerrian kokatutako egoeraren azterketa egin behar dugu, horrela, lau eszenatoki posibleetako batean sailkatu ahal izango dugu. Ondoren, ekintza eraginkorrenak aplikatu ahal izateko. Horretarako, atal honetan zehar segurtasun ezaren inkestaren bidez lortu diren emaitza garrantzitsuenak eztabaidatuko ditugu.

Segurtasun gabeziaren inkestan lortutako emaitzak aztertzen baditugu, eta hauei buruz eztabaidatzen badugu, ikusi dezakegu, lortu dugun lagina 351 pertsona izan direla, horietatik, erdiak baino gehiagok (%66) emakumezkoen sexuari dagokio. Parte hartze handiagoa emakumeak izan direla esan dezakegu, baita Medina (2003) esan zuen bezala, biztanleria sektorearen biktimizazio-arriskuaren pertzepzioa hautemateko probabilitate handiagoak dituztelako izan litzateke. Honek, emakumezkoen erantzukizun handiagoa dakar huren segurtasunean eta udalerriri buruzko gaietan.

Bestalde, esan beharra dago, inkestatuen %96a Euskadi edo beste komunitate erkidegokoak direla, bakarrik %3 atzerritarrak izanez. Azken honi azalpen bat emateko moduan, esan beharra dugu, inkestan parte hartzeari uko egiten zutela, beraz, Ikerketa honetan talde horren ordezkari gutxiago ekartzea suposatzen du. Seguruena, azterketan parte hartu ez duten funtsezko arrazoietako bat taldean sartzeko integrazioari edo atzerritar sentimenduari deritza. Gainera, Hraba, Bao, Lorenz eta Pechačova (1998) adierazi zuten jarrera hori segurtasunik ezaren sentimendua areagotu dezakeela nabarmenki.

Esan genezake inkestatutako jende gehienak gazte talde bat dela, laginaren %69a, 55 urtetik beherako adinak osatzen dutelako. Era berean, hezkuntza-mailari dagokionez, kualifikazio profesional handia ematen da, bai unibertsitateko ikasketak dituzten pertsonak edo lanbide heziketako moduluak dituzten pertsonak.

Enpleguari dagokionez, laginaren %70k, egoera aktiboan zeuden, eta langabezian %14koa zen. Eustat, Euskal Estatistika Erakundearen arabera, 2017ko azken hiruhilekoan langabezia-tasa %8,4koa izan zen, eta, beraz, langabezia tasa handia izan zela frogatu genuen probintziako datu orokorrari dagokionez.

Inkestatutako biztanleriaren gehienak 20 urte baino gehiagoko denbora daramala bizitzen udalerriko egoiliarak adierazi zuen. Era berean, ia lagin osoa (%89) izendatu zuten Erreterian bizi izana 10 urte baino gehiago. Bestalde, Erreteriko 20 urte baino gehiagok bizi izan duten eta bertako biztanle taldeek ohartzen dute udalerririk leku bizitzeko leku insegurua dela (%52,77). Hori dela eta, ekintza-planaren aurrean, garrantzitsua izango litzateke talde honen parte izatea, ikuspegi eta ekarpenak aberasgarriak izan baitira. Inkestan jasotako datuetan islatzen zenez, inkestatutako jende gehienak (%28) Erreteriko zentrokoak dira, eta beste auzo batzukoak, hala nola, Galtzaraborda, Beraun edo Iztieta. Hala eta guztiz ere, garrantzitsua da Hortigüela eta Villagarcia (2014) zuzendaritzak egindako 8 udalerrien zatiketa bat baino ez dela, hau da:

- Udalerriko auzo batzuen falta.
- Biztanleriaren kontzentrazio handiagoa konpromiso hausteengatik.

Pertsona demografikoen muga hau aurrezteko, Erreteriko toponimia mapara joan gara, udalerrian integratzen diren zonalen eta zorrotasun handiagoeekin kontsultatu eta burutzeko.

5.2.1. Bizi- kalitatea eta segurtasun maila udalerrian.

Udalerriko bizi eta segurtasunaren kalitateari buruzko datuak agerian uzten dira (54%) lagin gehienaren zati bat Erreteriak bizi-kalitate ona edo oso ona duen udalerririk bat dela diote. Datu horiekin kontrastatuta, geroago, adierazi zuten udalerririk segurua ez dela uste dutela (%55) eta aurreko urteetan baino seguru gutxiago

sentitu direla (%77), honi, bizi-kalitatea ere lotuta dago, besteak beste, bizikidetzak baketsu eta segurtasun sentimenduarekin erlazioa duelako.

Atal honetan argi eta garbi ikus dezakegu estatistiken bidez lortutako emaitzen eta inkestaren bidez lortutako datuen arteko desadostasuna eta asimetria. Erregistroko datuen bidez, "hiri segurua" aldagaiaren aurrean konparatzeko zenbakiak lor ditzakegu.

Kasu honetan, erregistratutako krimenari buruzko datu ofizialen arabera, Errenteriako biztanleria funtsean segurua da, beste antzeko udalerrietan baino zifra hobeak dituen. Gainera, 2015eko eta 2016ko azken urteetan, %8,69 jaitsi da Errenteriako polizia indarrek jasotako arau-haustekak.

Hori dela eta, zehaztaperen objektiboetan, udalerriko segurtasun maila inkestaren datuek ez lituzkete azken urteotan bizi izan den egoera erreala islatuko. Nolanahi ere, pertzepzioa islatzen dute eta azken urteotan atsekabetsuan eta atsekabeen izaten dute. Horregatik, bizi-kalitatea ez da aintzatatik maila baieztatzea baieztatu dezakegu, hausnarketa hori ongiaren ongizatearen kontzepzio subjektiboa baita. banakako (Chaturvedi, 1991).

5.2.2. Errenteriako biztanleen egunak, orduak eta sasoiak non segurtasun gabezia gehien sentitzen duten.

Leku, ordu eta sasoiari buruzko balioak aztertzean, biztanleriaren gehiengoa (% 73), kalean gehien jasaten duen segurtasun gabezko tokia da. Halaber, Hortigüela eta Villagarcia (2014) txosten teknikoaren emaitzak bezalakoak, gaueko eta goizeko denborak dira segurtasun gutxiago nagusi diren denborak, seguraski, kontrol gutxi eta iluminazio ezaren ondorioz. Zentzu honetan, garrantzitsua da aipatutako ingurumen-estrategiak prebentzio ikuspegitik hobetzeko eta aurreikusteko balio

izatea, esaterako, *Crime Prevention Through Environmental Design*⁶, non hauen balioak honetan oinarritzen dira:

- Zaintza naturala bultzatzea.
- Sarbide naturalaren kontrola sustatzea.
- Identitatea espazio publikoaren identitatea sendotzea.
- Auzoak, eskala txikiago batean diseinatu eta planifikatzea.
- Komunitateko partaidetza eta erantzukizuna bultzatzea.
- Espazio publikoen mantentze egokia.

Mota horrelako neurriek espazio publikoen ingurumen baldintza fisikoak hobetu ditzakete nabarmen, eta, ondorioz, hiritarren segurtasunaren pertzepzioa areagotzen dute.

Hala eta guztiz ere, 2014ko ikerketek emandako emaitzek ez bezala, neguan eta udan adierazi zuten segurtasun gutxiago sentitu zuten garaia, inkestatutako populazioak neguko denboraldian adierazi zuen (%53) eta jaitsiera (%21) seguruago sentitu ziren garaietatik. Seguruena, datuen desadostasun horren arrazoia azterketa honen inkesta udazken eta neguko denboraldietan burutu zen, eta horregatik erantzunak zenbait baldintza bete ditzake.

5.2.3. Auzoko balioztatze orokorra

Oro har, auzoaren gogobetetasuna eta testuinguru honetan gertatzen den gizarte jarduera maila positiboak izan dira.

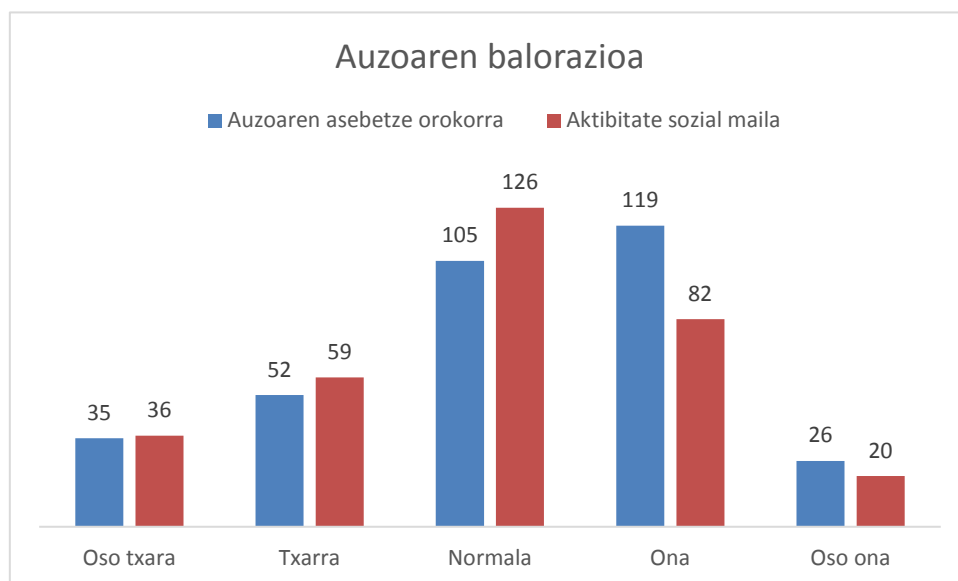
Azterketa xehe eta zehatzago bat egitean, udalerriko auzo desberdinen sailkapena argi eta garbi ikusi daiteke. Kasu honetan, Iztietako auzoa (%65) errenteriako

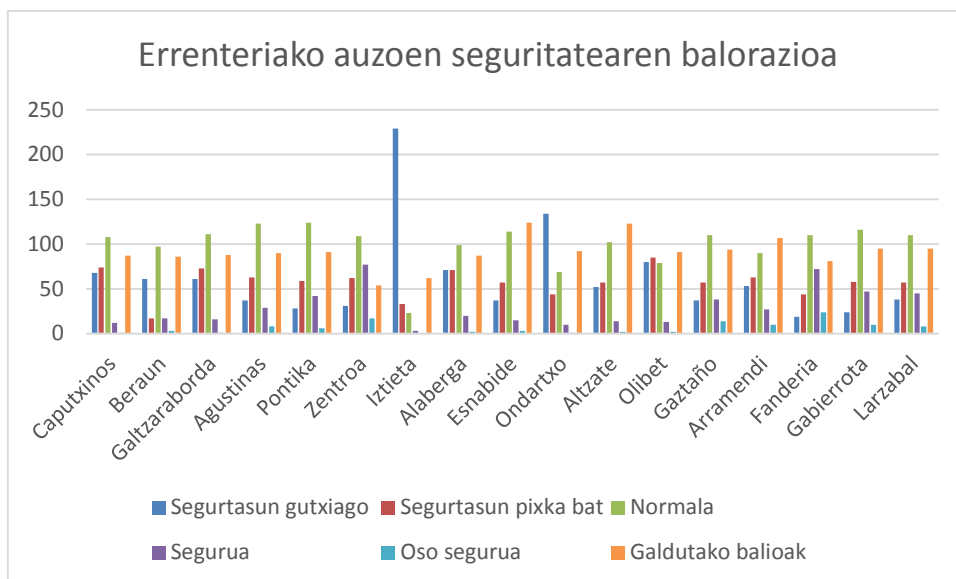
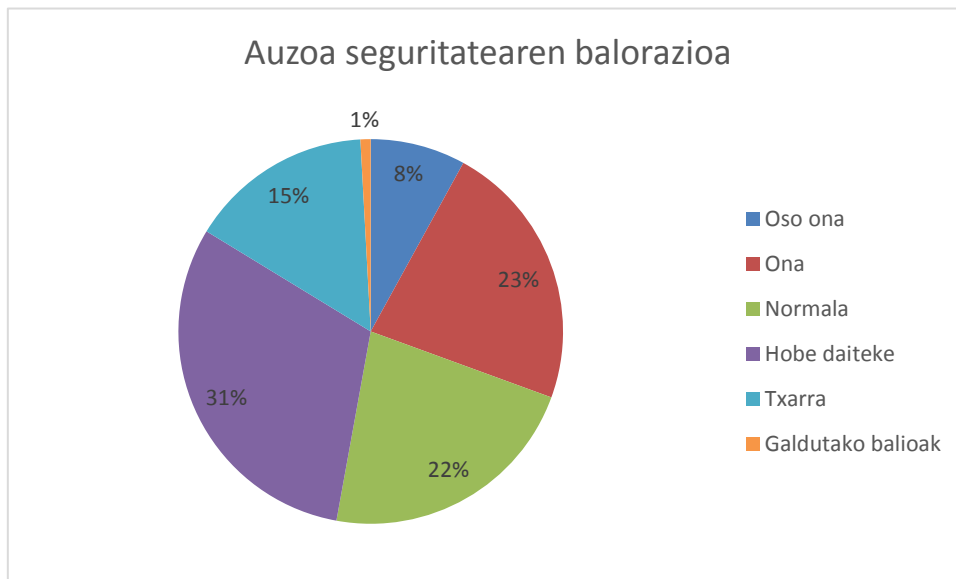
⁶ Aurrerago CPTED

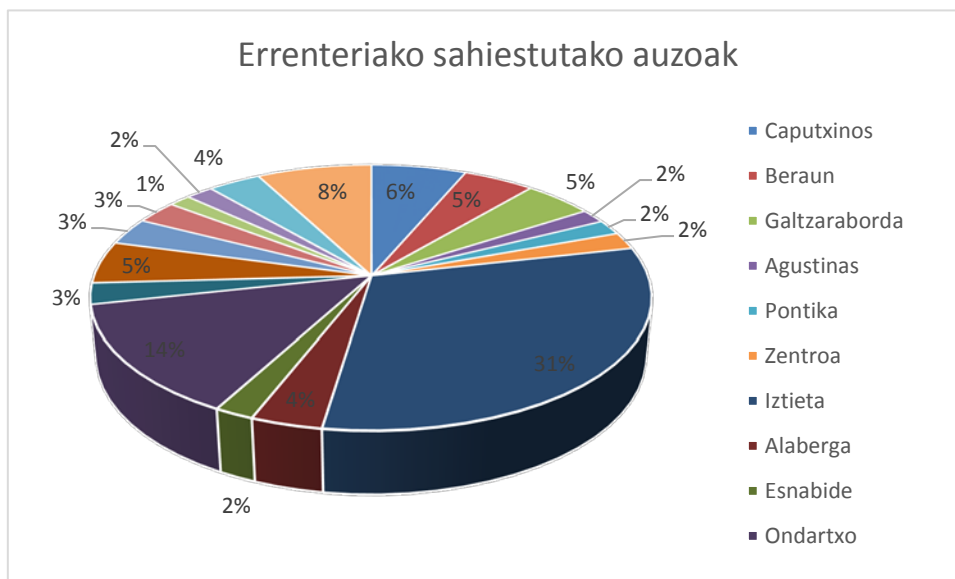
udalerrri osoan segurtasun gutxiagoarekin sentitzen duten auzoa da, Fanderia (%22) eta Zentroa (%20,5) inguruko biztanleentzako auzoak seguruenak direla diote.

Era berean, udalerriko auzo ez seguruen sailkapenean lortutako emaitzen arteko paralelismoa eta bertako auzo edo auzoetatik igarotzen ez diren auzoen sailkapena aurkitu dezakegu. Zehazki, Iztieta (%31) nagusiena, Ondartxo (%14) eta bizilagunek iragarkiak saihesten dituzten gunek dira nagusi, eta Fanderia (%1) gutxien espero den auzoa da. Era berean, generoari dagokion desberdintasun esanguratsuak aurki ditzakegu, % 15 emakume gehiago Iztieta eta % 14 emakume gehiago Ondartxon sahies jokabideak eramaten dituzte bi arlo horietan. Sexuen arteko desberdintasun honen arrazoia bikimizatze arrisku hautematea izan liteke (Medina, 2003).

Laburbilduz, 2014ko eta gaur egungo ikerketek lortutako emaitzak kontuan hartuta, Iztieta auzoa Errenteriako auzo arriskutsua dela uste da. Segurtasun gutxiagoarekin eta inguruko biztanleek saihesteko jokabideak eragiten dituzte bertatik ez pasatzeko.

5.2.4. Biztanlerianrengain segurtasun gabezia sortarazten dituzten arrazoiak.

Aztertutako kausen artean, ezin dugu baieztatu kausa bakar bat, udalerrian segurtasunik eza sortzen duten guztien artean. Errenteriako segurtasun eza lotzen duten arrazoi nagusiak zehazten diren proportzionaltasunarekin lotuta dago. Edonola ere, intseguritatearen kausa gisa inkestatutako pertsonak adierazi dutenez, delitua, etorkinen presentzia, poliziaren presentzia falta, zaintza eskasa eta errepide publikoen alderdiak dira. Kausa guzti hauek emakume eta gizonengatik adierazi egin ziren. Etorkinen presentzia ezik, beste kausa guztiak emakumeek bereziki bereizi zituzten. Dagoeneko aipatu dugun bezala, ez dago desberdintasun esanguratsurik haien artean, baina garrantzitsua da arrazoi horietako bakoitzean bere biztanleriaren eragina ezagutzea.

Lehenik, esan beharra dago Errenteria ez duela segurtasungabeziaren funtsezko datu objektiborik hau baieztatu dezaten. Gainera, datu ofizialak ikusita, esan dezakegu

arau husteen datu txikiak aurkezten direla udalerrian, beraz aukera hau ez du oinarri objektibo bat.

Bigarrenik, etorkinei dagozkien presentziak segurtasunik eza sortzen duen bigarren kausa izan da, eta seguruenik motibazio arrazoiak edo arrazoiak, arrotzaren beldurrarekin lotzen dira (Zubero, 2009). Fenomeno hau, segurtasunik gabeko iturri ohikoenetako da eta bertako pertsonen auto-babesaren eta isolamenduaren jarrerak sortzen ditu, etorkinek segregazio jokabideak aukeratzen dituztelako. Gainera, garrantzitsua da udalerrian kokatutako kultuko zentroen irekiera kontuan hartzea, udalerriko bertako biztanleek ukatu egin ohi dutelako. Kasu honetan, inkesten iruzkinen arabera ateratzeko gai izan ginenez, zentro horietako kezka agertu beharko genituzke, NIMBY fenomenoari (*Not in My Backyard* – ez nire patioan). Herritarrek eragindako erreakzioari dagokionez, arriskutsuak izan daitezkeen jardura edo instalazio jakin batzuen inguruko instalazioetan arriskuak aurre egiteko antolatutako arriskuei dagokienez. Ezaugarri horien fenomeno gertatzen den egoeran, elkarrizketarako eta akordioen arteko akordioen bilaketa egiteko beharrezkoak diren ekintzak burutu behar dira herritar guztien bizikidetz bermatzeko. Halaber, inkestatuen ustez immigrazioaren presentzia ezegonkortasunaren kausa dela pentsa daitezkeen beste arrazoi bat izan daiteke. Etorkinek lan merkatuan lehia bat sor dezaketen sinesmena edo mito bat da, eta, ondorioz, mehatxu gisa hautematea da. Hala ere, lehia edo lehiaketa hau benetakoa litzateke etorkin kolektiboa autoktonoaren lehiakide izan daitezkeen kasuetan (Carpio, 1999). Hala eta guztiz ere, egoera ezberdinei esker, etorkinak diren lanpostu berberak aukeratzea komeni da, lehiaketaren bat izan daiteke eta segurtasunik ezaren sentimenduarekin lotu daiteke.

Hirugarrenik, aldagaiek, ez dute poliziaren presentzia eta zaintza txikia oinarritzko giza beharren, segurtasunaren eta babesaren arabera (Maslow, 1954). Beharrian hauek funtsezkoak dira gizakien bizitzarako, eta horiek lortzeko ezegokia frustrazioa izan daiteke, ezin baitituzte ondoko beharretara iristen.

Laugarrenik, espazio publikoen hobekuntza funtsezko adierazlea da segurtasunik gabeko iturria. Hiriguneen ezaugarri desberdinak, esate baterako, argiztapen falta, kontrol formal eta informal ezaren falta, edo leku batzuen mantentze eza, ere laguntzen dute pertsonen segurtasunaren pertzepzioaren gehikuntzan. Gainera, zentzu honetan, teoria kriminologiko desberdinak daude, esate baterako, oportunitate teoriak⁷ edo leiho hautsiak⁸, argumentu hau onartzen duten teoriaren arabera. Horrela, prebentzio estrategia ezberdinak daude, esate baterako, aipatutako CPTED, hiriko ezaugarrien ezaugarriak hobetzeko.

Aldez, segurtasun gabezia sortzen duten faktoreei atxikitzen den sentimenduari udalerrri honetan, gogoratu beharra dugu ez dela existitzen inolako funtsezko arrazoirik hau baldintzatzen duena.

5.2.5. Delitu baten biktima izateko aukeraren pertzepzioa eta aurreko esperientzia baten biktimizazioa

Biktimizazio maila eta delitu baten biktima izateko probabilitatea kontuan hartuta, inkestatu gehienek ez dira izan delitu baten biktima, orokorrean hautematean delitu baten biktima izateko probabilitatea funtsean baxua da.

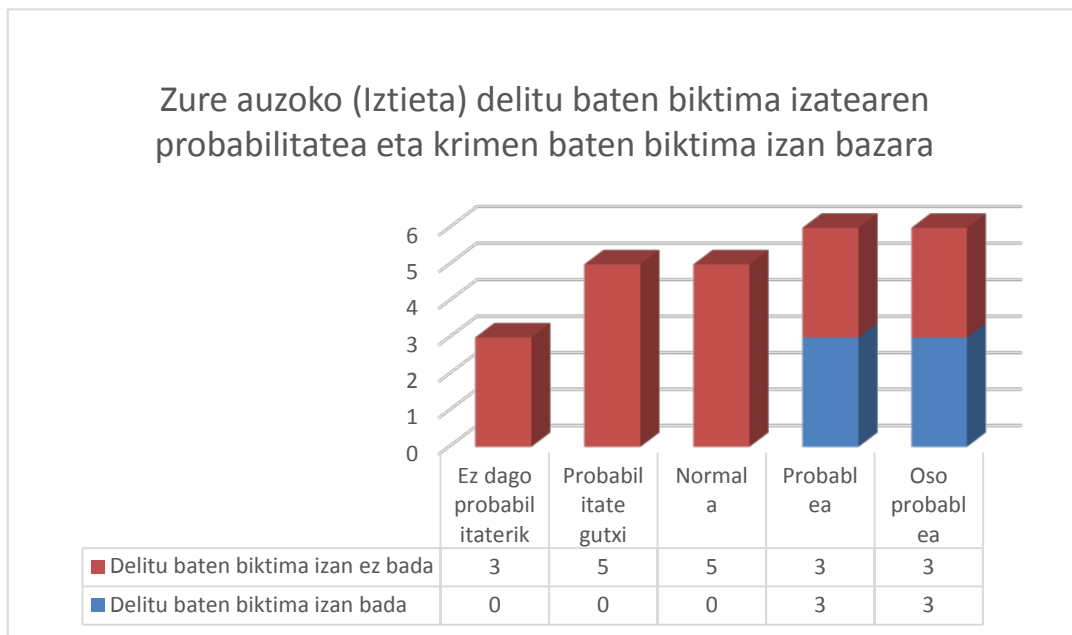
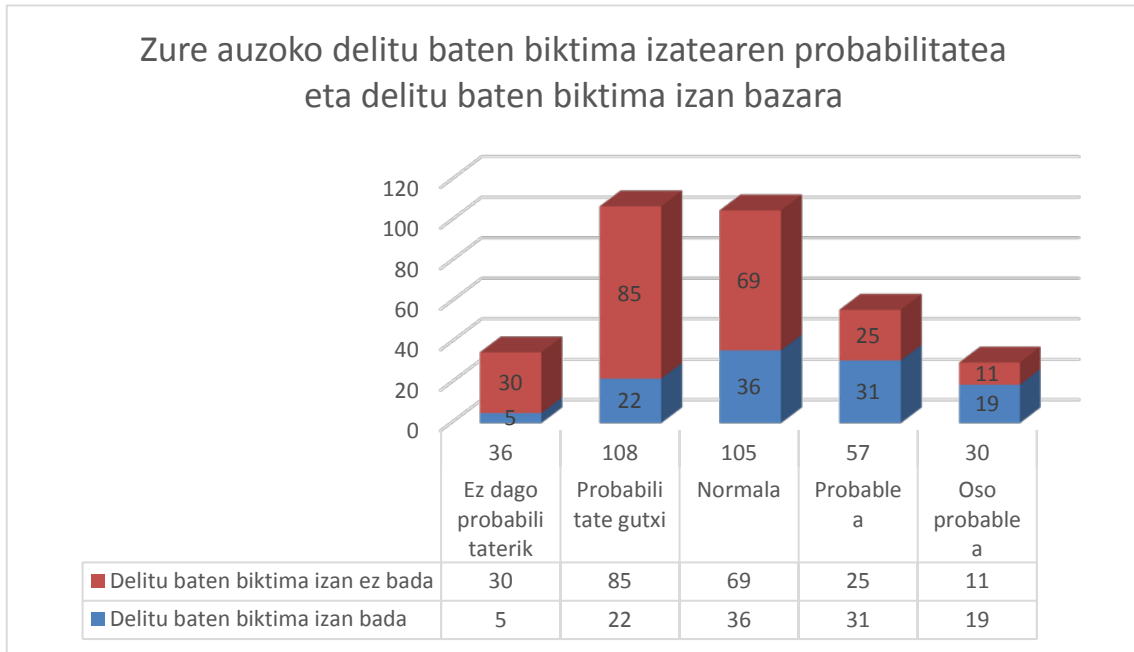
Hala ere, salbuespena da Iztieta auzoan, auzo honetako delitu baten biktima izateko hautemapen handiagoa deskribatu baita. Eta hau, batez ere delitu baten biktimak izan diren pertsonen kasuan, eta berriro ere biktimizazio arriskua antzemate dutenak. Adierazpen hori arlo honetan beste ikasketek berretsi dezakete, esate baterako, Amaya, Espinosa eta Vozmediano (2011) ekarpenek, biktimaren ondorio argia dela eta. Horrez gain, Killiasek (1990) hiru faktore nagusien beldurra menperatzen du:

- a. Esposizio arriskutsu txikia izateko aukera.

⁷ Informazio gehiagorako ikusi Felson, M., & Clarke, R. V. (2008). *La ocasión hace al ladrón. Teoría práctica para la prevención del delito*.

⁸ Informazio gehiagorako ikusi Wilson, J. Q., & Kelling, G. L. (2016). *Ventanas rotas. La policía y la seguridad en los barrios. Delito y sociedad*, 1(15/16), 69-79

- b. Defentsarako edo babeserako neurririk ez duten kontrolaren galera.
- c. Ondorio larriak aurreikustea.

5.2.6. Ematen diren arau-hauste eta krimenen tipologiak Errenteriako udalerrian eta auzoan biztanleen iritziz.

Biztanleria Errenteriako auzoetan nagusitzen diren hausteen azterketa sakona egiten badugu, ikus dezakegu, oro har, udalerriko auzoetan konpromisoa hartu duten hausteen artean eta jasandako araua-haustek paralelo daudela. Inkestatutako pertsonen iritziz, lapurreta eta lapurreta hauen aurkako erasoak nagusitzen dira gainerakoekin alderatuta (% 22), hala nola, drogen trafikoa, droga-kontsumoa eta lesioak eta borrokak antzekoak dira (%17). Datu hauek 2014ko aurreko azterketan lortutakoen antzekoak dira, eta inkestatuek Errenteriako hauste arau arruntenak ondasunen aurkako delituak, lesio krimenak eta trafikoa eta ondasunen kontsumoa izan zituzten delituak izan dira drogak. Halaber, Iztietako auzoan gertatzen da, non emaitzak antzekoak ematen diren. Bai gizonak bai emakumeak bat datoz udalaren delituzko tipologia nagusienak ezartzerakoan. Hala ere, genero indarkeriaren eta sexu-askatasunaren aurkako delituen kasuan, Emakumeen tasa handiagoen ustez (% 8,8 gehiago genero indarkeriaren kasuan eta % 21,3 gehiago sexu-askatasunaren aurkako delituen kasuan) hauste mota hauek udalerrian gertatzen dira. Desberdintasun estatistiko horien arrazoia dela eta, kasu gehienetan krimen mota horietako biktimak emakumeak dira eta ondorioz, biztanleria talde honen kezka eta arrisku-pertzepzioa handiagoa suposatzen du.

Hala ere, pertzepzioaren arabera, inkestatutako pertsonak adierazten duten delitu antolatua arau-hausteen tasa nabarmentzen da. Krimen antolatua existentziaren pertzepzioa %3koa da udalerrira osoan, eta Iztietako auzoan %7koa. Azken datu hau onartzen duen laguntza bat aurkitu dezakegu zenbait iruzkinetan eta segurtasuneko inkesta batean. Inkestatutako pertsona askok, azken iruzkinetan edota inkestaren iraganaldian adierazitakoan, esaten zuten talde hauek adingabe atzerritarrek osatzen zituztela.

Udalerrian egindako arau-hauste ohikoenei dagokienez, segurtasun subjektiboko segurtasunean lortutako emaitzak udalerriko delituen datu objektiboekin bat datoz.

Hori dela eta, poliziaren datuen eta segurtasunaren inkesta subjektiboko datuen arteko egokitzapena baieztatzen dugu.

5.2.7. Errenteriako auzoko jendearen iritzia poliziei buruz.

Herritarren segurtasunik ezaren sentimendua azaltzeko funtsezko elementu bat, segurtasunaren politika-kudeaketa zehatzak (San Juan, Vergara, & Germán, 2005) balioztatzea da. Biztanleria loturak kudeatzeko kudeaketa poliziaren jarduerarekin lotzen baitu.

Alde horretatik, dagokionez lortutako emaitzak azaltzea beharrezkoa da, segurtasun indarren eta erakundeen ebaluazioaren itxurazko kontraesan bat dagoela eta poliziaren presentzia handiagoa dela estrategien artean. segurtasunik ezaren arazoei aurre egiteko eraginkorragoa.

Honekin lotuta, segurtasun indarren inguruko galderei eta segurtasunik gabeko sentimenduak murrizteko eraginkortzat jotzen diren ekintzei erantzun behar zaie elkarrekin denak batera aztertzeko. Horrela, galderari dagokionez, zuzeneko galdera lehenengoari, jendea babestuta dagoen ala ez jakiteko egin zen, erantzuna negatiboa izanez. Hurrengoa, herritarrek ez dute positiboki baloratu poliziek egiten dituzten ekintzak. Hala eta guztiz ere, erantzunen irakurketa egin behar da, segurtasunari aurre egiteko eraginkorrenak diren neurrien proposamen zehatzak egin behar direla eta, zigor arloko zigorrak eta zigorrak direla, poliziaren presentzia handiagoarekin batera, baloratutako onena eta zer hobeki lagundu dezake inkestatutako pertsonen iritzian egoera hobetzeko.

Horrela, Errenteriako udalerriko biztanleek, hurrengo atalean ikusiko dugun bezala, poliziaren presentzia handiagoa behar da kaleetan. Hau da, gai honi buruzko ikerketekin bat datorrena, eta poliziaren presentzia handiagoa (oinezko patruilak) krimenaren beldurra murrizten duten faktoreetako bat da, agenteek poliziaren

ereduaren arabera jarduten dutenean komunitateak, delituaren beldurra murrizteko eraginkorrak izan diren eredu bat (Sani & Nunes, 2016).

5.2.8. Herritarrek gehien egokitzat jotzen dituzten ekintzak segurtasuna hobetzeko udalerrian.

Ikusi dezakegun bezala txosten honen bitartez, inkestatutako pertsonak eskatzen dituzten neurriak edo ekintzak honakoak dira: zigorrak eta zigor neurriak, polizien presentzia handiagoa eta espazio publikoan hobekuntzak.

Proiektu honen 4.2.9. atalean aurreratu egin zen bezala, emakumeek, proiektu honetan presentzia handiagoa izateaz gain, udalaren segurtasuna hobetzeko ekintza ezberdinetan parte-hartzaile eta lankidetzara jarrera handiagoa (%69) erakusten dute.

Halaber, naiz eta zigorrak eta neurri penalak herritarrek eskatutako ekintza gehien eskatzen duten arren, horrek ez du jarrera punitiboa azpimarratzen jendaurrean. Garrantzitsua da gogoeta egitea eta ikustea zeintzuk diren neurri mota hau aukeratzen duten arrazoiak. Seguruenik, ekintza mota honen eskakizuna epe laburrean arazoa konpontzeko beharra argia da, azken urteotan ezegonkortasun sentimenduak eragindako kaltea dela eta. Hala ere, garrantzitsua da azpimarratzea jarduera mota hori ez dela nahikoa edo ez dela nahikoa ezaugarri horietako egoerak konpontzeko. Hori dela eta, beste ekintza mota batzuk aplikatu beharko lirateke, helburu horiek ez baitituzte errespetuzko edo punitibo izaera handirik, eta udalerriko biztanle guztiek elkarbizitza baketsua lortzeko neurriak hartzeko konpromisoa hartzen dute.

Bigarren neurriari dagokionez, eskaera gehienak, eta aipatu berri denarekin eta aurreko atalean adierazten den bezala, kontraesan bat dago Poliziaren jardueraren ebaluazioari eta presentzia handiagoko eskaerarekin. Hortik ondorioztatzen da ebaluazio ezegonkor hori egin behar dela, ez poliziaren lanaren garapenarekin

(prozedurak), ordez, biztanleek uste dute poliziak auzoetan presentzia handiagoa izan behar dutelako. Inkestatutako pertsona batzuen artean, inkestaren doako iruzkinen atalean adierazi zuten poliziaren presentzia handiagoa behar zela, agenteen kontrolak eta patruilak gutxienez bi eragile izan zirela azpimarratu zuen. Hori dela eta, datuen kontrastea egokia dela uste da Poliziak kaleetan duen presentzia garrantzitsua dela segurtasunik ezaren sentimendua murrizteko lanarekin.

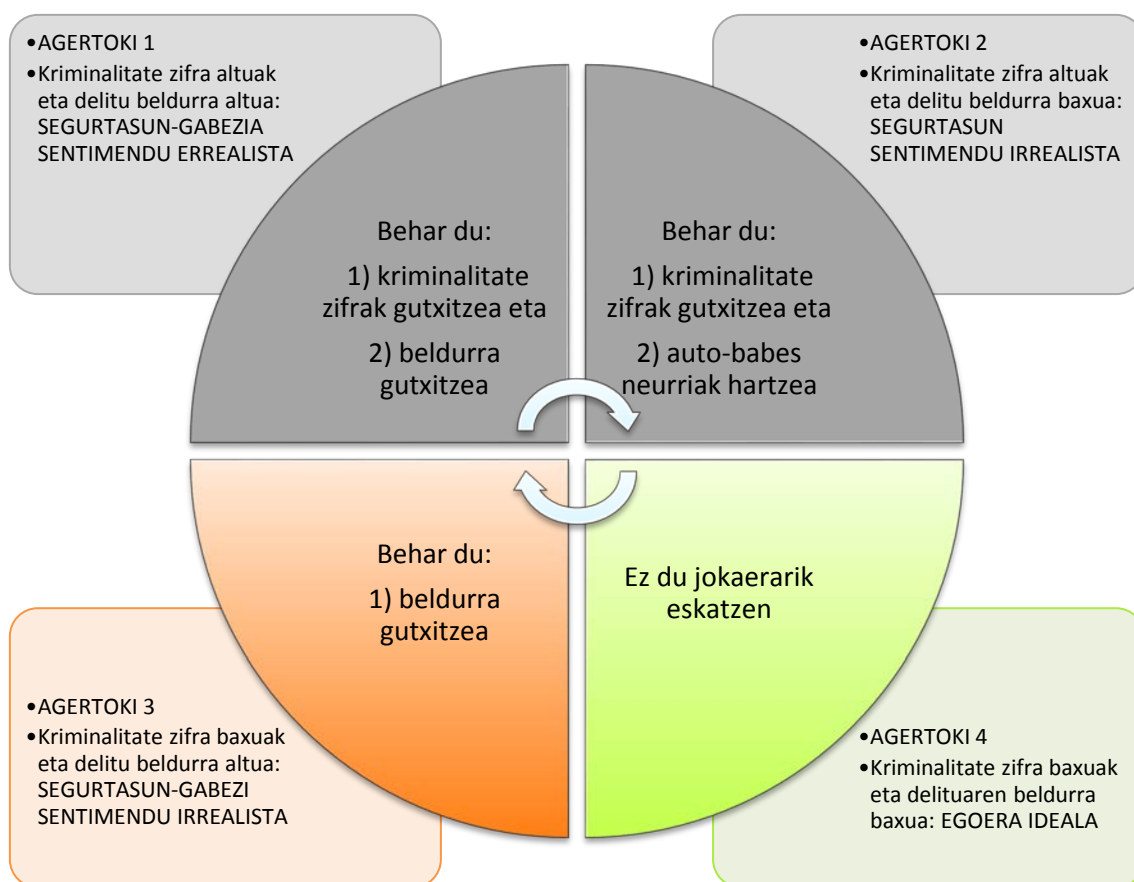
Espazio publikoak hobetzea da eraginkortasuna hiriaren segurtasuna hobetzeko enpirikok egiaztatzen den neurri mota hori, aipatutako CPTED bezalako estrategia ugari daude. Hortigüela eta Villagarcia (2014) ikerketaren emaitzetan bezala, inkestatutako biztanleek proposatutako eskaera gehienak dira. Horrez gain, inkestak egin ondoren, hainbat pertsonak proposatutako neurriak proposatu zituen alderdi horri. Zehazki, azpimarratzekoa da Errenteriako zenbait arlotan ikusgarritasuna hobetzea eta zenbait arlotako oinezkoen kontrol sozial informala areagotzea, besteak beste: Iztieta, Galtzaraborda, Arramendi, Agustinas edo Fanderia direla, besteak beste.

5.3. Segurtasun gabeziaren eszenatokia Errenteriako udalerrian.

Txosten honen hasierako zatian adierazi den bezala, ezegonkortasunaren sentimenduaren inguruko eszenatoki posibleak daude. Krimen erregistroan lortutako datuen arabera, Errenteriako udalaren errealitate objektiboa egiaztatu ahal izan dugu delinkuentziaren arloan, eta, bestetik, biztanleari egindako segurtasun inkestaren bidez lortutako datuak Aztertutako herriaren arabera, Errenteriako udalerririk, orokorrean, azterketa honen 1.2 atalean deskribatutako 4. eszenatokiak deskribatzen ditu krimen baxuko beldurra aurkeztu izan diren kasu ideal gisa.

Hala ere, egoera bera ez da Iztieta auzoan erreproduzitzen, izan ere, nahiz eta erregistratutako krimenaren kopuru txikiak izan, segurtasunik eza areagotu egin da. Hori dela eta, auzo hau 3° eszenatokiaren barruan kokatuko litzateke, segurtasunik gabeko errealitate sentimendua dela eta.

Garrantzitsua da, edozein kasutan, adieraztea, nahiz eta Iztieta agertokiaren barruan kokatzen den (3. eszenatoki), segurtasunik ezaren inguruko datuak edo datuek, batez bestekoa baino zertxobait handiagoa den arren, ez dute segurtasunik ezaren inguruko datu kezkarriak. Halaber, Ondartxoko auzokoei arreta berezia jarri beharko litzaieke, izan ere, nahiz eta ezegonkortasunik gabeko figurak aurkeztu ez dituen arren, bere egoera oso gertu dago.

Hori dela eta, Iztietara eta Ondartxo adierazitako bi auzoetan, segurtasunik gabeko errealitate sentimendu baten presentzia dela eta, biztanleria ezegonkortasunaren sentimenduari aurre egiteko estrategiak ezartzeko beharra adierazten da.

Edonola ere, garrantzitsua da udalerriko auzo guztietako egungo krimen objektiboak mantentzea, beraz, helburu horrekin jardun behar dugu, eta, behar izanez gero, dagoeneko datu positiboak daudenak hobetzeko ere bai.

6. Ondorioak

I. Segurtasuna, askatasunarekin, bizikidetzara baketsuarekin eta indarkeria gabeziarekin lotzen da. Ez da mugatzen, beraz, delinkuentzia faltari, baita pertsonen bizikidetzarako goza dezaten ingurune egokia ere. Herritarren segurtasun eskaera gizartean dago.

II. Edozein estrategia eta ekintza gauzatzeko beharrezkoak biztanleriaren segurtasunaren alde segurtasun diagnostiko bat prestatzea da. Diagnostiko hura, seguritatearen dimentsio bikoitzan zentratu behar da: objektibo eta subjektiboan.

Dimentsio objektiboa, delinkuentzia eta erregistratutako datuekin zerikusia du eta dimentsio subjektiboa berriz, herritarren segurtasun pertzepzioarekin.

III. Errenteriako udalerrian egindako segurtasunari buruzko diagnostikoa segurtasunaren dimentsio bikoitza kontuan hartu izan du, beraz, gainera, udalerrian konprometitutako arau-hauste eta delituei buruzko datu ofizialak, segurtasunaren pertzepzioari buruzko ikerketa garatu da udalerrian.

Bi errealitateen azterketak delituaren datuak eta krimenaren pertzepzioak konbinatuz aukera ematen digu hainbat eszenatoki ezagutzeko, eta horrela, diagnostikoaren laguntzaz ikus dezakegu seguritatearen zein dimentsioan eta udalerriko zein auzoan eragin beharra dago.

IV. Delitu objektiboari dagokionez, Errenteriako udalerriak poblazio seguru gisa beza kontsideratu daiteke. Delitu objektiboari dagokion datuak, hau da, segurtasun indarrek ofizialki erregistratutako delitu eta arau-hausteekin zerikusia duten erregistraturiko zifrak hala frogatzen dute. Garrantzitsua da ohartaraztea gizarte guztietan ematen den kriminalitate zifra beltza. Ohikoa da tipologia penal guztietan eta bereziki pertsonen intimitatean gertatzen diren delituetan.

Gipuzkoak hiru lurralde historikoen gutxieneko hauste-tasa ematen du, 30,09 tasa 1000 biztanleko. Eta, aztertutako garaian Errenteriari dagokion tasa jaitsi da 29,81 tasa 1.000 biztanleko izanez. Aldi berean, Errenteriako udalerriak ezaugarri soziodemografiko bereko beste udalerriekin alderatuta tasa txikiagoa erakusten du.

V. Segurtasun-gabezia sentimenduari dagokionez, emaitzen esanahiaren analisiaren aurretiazko pauso gisa, kontuan hartu behar da emakumezkoek parte-hartze tasa handiagoa izan dutela ikerketan zehar (inkestatutako pertsonen %66a), segurtasun edo segurtasun-gabeziari buruzko interes handiagoa adierazi dezake. Oro har, Errenteriako biztanleriak ez da seguru sentitzen udalerriko auzo gehienetan.

Hala ere, auzoen analisi bat egitean, emaitza desberdinak aurkitu genezake. Inkestatutako herritarren zati handi batek Iztieta auzoa hautematen zuten esparru inseguru bezala,% 65ko biztanleek segurtasun neurri negatiboak ebaluatu dituzte arlo horretan.

Bai emakume eta bai gizonek, Iztieta auzoa hauteman dute udalerriko segurtasun gutxieneko auzo bezala, nahiz eta% 15,4 emakume gehiago ikusten dute udalerriko segurtasun gutxiko auzo bezala. Ia biztanleriaren herena, Iztieta auzotik igarotzea saihesten dute. Segurtasun sentimendua biziago da auzo honetan. Halaber, nahiz eta neurri txikiagoan, Ondartxo auzoa gutxiago balioetsita bezala agertzen da segurtasunari dagokionez, Errenteriako biztanleen ustez. Ondartxo auzoa, bai emakumeen kasuan, bai gizonezkoen kasuan, segurtasunari dagokionez balorazio

txikiagoa duen bigarren auzoa da, nahiz eta emakumeek% 13,95 baino handiagoa izan, Errenteriako bigarren auzo inseguru bezala hautematen dute.

Bestalde, biztanleek udalerrian ekiten diren delituen pertzepzio azterketa egiterako garaian, datuen bat egotea argi ikus daiteke erregistraturiko delitu eta arau-hausterekin. Beraz, ondorioz, Errenterian gertatzen diren delituei buruz biztanleen pertzepzio zuzena froga daiteke.

VI. Ikuspuntu ezegonkortasunaren kausengatik, ezin da baieztatu kausa bakar bat, udalerrian segurtasunik ez duen sorgailu gisa, proportzionaltasuna aurkitu baita, zein diren zehaztutako arrazoiak direla eta udalerrian intseguritate subjektiboa aurkitu delako. Nolanahi ere, arrazoi adierazgarrienak, nahiz eta alde handiak izan, arau-hautesteak, etorkinen presentzia, polizia presentzia eza, zaintza eskasa direla eta errepide publikoen itxura dutenak dira. Erantzun horiek, beste segurtasunik gabeko hautemate batzuen antzeko ikerketen arabera, segurtasunik ezaren iturri gisa jorratzen dira normalean.

Azpimarratzekoa da auzoan parte hartzen duten segurtasunik ezaren sentrazioaren arrazoiak aztertzean, biztanleriaren arabera, arau-hauste baten biktima izan daitekeela deritzola, bereziki, Iztieta auzoan. Hala ere, pertzepzio hori aurreko biktimizazio esperientziaren arabera moldatuta dator.

VII. Krimenaren datu ofizialen azterketaren konbinazioa, segurtasunaren pertzepzioekin batera, posible da lau eszenatoki posible identifikatzea: 1) xenofobia handiko delitua eta krimen handien beldurra. 2) krimen handiko irudi eta krimen baxuko beldurra duten agertokia; 3) krimen handiko delituen egoera eta beldurra krimen handiarekin; eta, 4) Krimen baxuko irudiak eta krimen baxuko beldurrak dituzten eszenak, egoera ideala irudikatzen duena.

Errenteriako udalerriak egoera ideala (eszenatoki 4) islatzen du, benetako krimenaren irudiei dagokienez, segurtasunik ezaren sentimendurekin konbinatuta. Hori dela eta, erroldatutako krimenek adierazten dutenez, Errenteriako udalerririk seguru, segurua dela esan daiteke, hala ere, ezaugarri

soziodemografiko antzekoak dituzten beste udalerrri batzuekin alderatuta, eta horrez gain, beldurra ere ez dago. heriotza zigorra gehienetan seguru sentitzen den biztanleria.

Hala eta guztiz ere, Iztieta -eta, neurri txikiagoan, Ondartxo-, 3° eszenatokian kokatzen dira, izan ere, delitu erreal arrazoizkoekin, ordea, Iztieta auzo saihestezina da. Horrela, beraz, ez da errealista den segurtasunik ezaren sentimendua erakusten, eta hori zuzendu beharko litzateke.

VIII. Errealeko krimenaren irudiak eta desegitearen ondorioz sortutako segurtasunik ezaren sentimenduak ekintza bakoitzaren beharren berri ematen digute leku zehatz bakoitzean, ekintza horiek krimenaren zifrak murrizteko edota segurtasunik ezaren sentimendua gutxitzeko joera duten ala ez. Emakumeek segurtasunarekin zerikusia duten ekintzetan elkarlanean aritzea baino xedapen askoz handiagoa erakutsi izan dute.

Horrela, Errenteriako auzo gehienetan, eszenatoki ezin hobea, krimen maila zorrotza eta segurtasunik ezaren sentiberatasun eza aurkezten dutenak dira, ekintza egokia izango da egungo egoera mantentzen duena eta, hala ere, hobetzeko. Hori dela eta, ez da beharrezkoa izango Errenteriako auzo guztietan estrategia bereziak diseinatzea.

Egoera bera ez dago Iztieta eta Ondartxo auzoentzat, bi kasuetan, segurtasunik gabeko errealitate sentimendu baten presentzia dela eta, biztanleriaren segurtasun gabeziaren sentimendua aurre egiteko estrategia egokiak ezartzeko beharra adierazten du. Bestalde, udalerriko gainerako auzoetan bezala, desiragarria da ohartarazitako delinkuentzia objektiboaren uneko egungo mailak mantentzeko, beraz, horretarako jardun behar da, eta, behar izanez gero, datu horien bila dabilzala, dagoeneko positiboa, ahalik eta hobekuntza hobeto izan dadin.

IX. Errenteriako udalerrian segurtasunik ez izateko ekintza planak kontuan hartu behar ditu segurtasuneko bi dimentsioak, objektiboa eta subjektiboa.

Plan hau, zeinen hurbilketa *ad hoc* azterketa baten mende egingo den, proposamenak eta gomendioak jasoko ditu udalerrian segurtasunik ezaren kudeaketa eta prebentzioa kontuan hartuta, ikerketa honen emaitzak bi norabidetan kontuan hartuta: 1) mantentzea, edo hala badagokio, udalerriko benetako segurtasun-mailak hobetu; eta 2) mantendu edo, hala badagokio, mailak ez diren segurtasunik ezaren sentimendua hobetzeko; eta, Iztieta eta Ondartxo auzoetan ezegonkortasun sentimenduan jarduteko, segurtasunik gabeko segurtasunik ezaren zentzua detektatu da.

7. Bibliografía

- Amaya, L., Espinosa, A., & Vozmediano, L. (2011). Relaciones entre el Miedo al delito y el Autoritarismo de Derecha en estudiantes universitarios de Lima-Perú. *Boletín de Psicología*(103), 7-28.
- Blanco, L., & Leal, L. (2009). Inseguridad ciudadana un estudio en el municipio Maracaibo del estado Zulia: Parte I. *Capítulo Criminológico*, 43-76.
- Carpio, C. C. (1999). *Mercados de trabajo: los inmigrantes económicos*. Ministerio de Trabajo y Asuntos Sociales .
- Chaturvedi, S. K. (1991). What is important for quality of life to Indians in relation to cancer? *Social Science and Medicine*, 33, 91-94.
- Condom Bosch, J. L., Farras i Farras, J., Martín Fernandez, M., Sabaté Delgado, J., & Torrente, D. (2004). Estado, mercado y seguridad ciudadana. Análisis de la articulación entre la seguridad pública y privada en España. *Revista Internacional de Sociología*, 62(39), 107-137.
- Doran, B. J., & Burgess, M. B. (2011). *Putting fear of crime on the map: Investigating perceptions of crime using geographic information systems*. Springer Science & Business Media.
- Elizalde, A., Martí Vilar, M., & Martínez Salva, F. (2006). Una revisión crítica del debate sobre las necesidades humanas desde el enfoque centrado en la persona. *Polis. Revista Latinoamericana*, 1-17.
- Eustat. Instituto Vasco de Estadística. (2017). Obtenido de Tasa de actividad y de paro de la población de 16 y más años de la C.A. de Euskadi, por trimestre, según territorio histórico (%) (1). IV/2017: http://www.eustat.eus/elementos/ele0011500/ti_/ti_Tasa_de_actividad_y_de_paro_de_la_poblacion_de_16_y_mas_anos_de_la_CA_de_Euskadi_por_trimestre_segun_territorio_historico_1_II2017/tbl0011524_c.html
- Felson, M., & Clarke, R. (2008). *La ocasión hace al ladrón. Teoría práctica para la prevención del delito*.

- Ferraro, K. F. (1995). *Fear of crime: Interpreting victimization risk*. New York: SUNY press.
- Fiscalía General del Estado. (2012). *Memoria de la Fiscalía General del Estado 2012*. Madrid: Ministerio de Justicia.
- García, S. (2006). Discursos sobre el hacinamiento: una oportunidad para reflexionar sobre el conflicto. *Cuadernos de Trabajo social*, 55-87.
- Garofalo, J. (1981). The fear of crime: Causes and consequences. *The Journal of Criminal Law and Criminology*, 72, 839-857.
- Glassner, B. (1999). *The culture of fear*. New York: Basic Book.
- Guemureman, S. (2002). *Argentina: la "medición" de la inseguridad ciudadana. Una lectura de la encuesta victimológica a través de los indicadores sociales*. Buenos Aires: Universidad de Buenos Aires, Facultad de Ciencias Sociales.
- Hale, C. (1996). Fear of crime: A review of the literature. *International review of Victimology*, 4(2), 79-150.
- Hortigüela, J. J., & Villagarcía, L. (2014). *Estudio de percepción de seguridad y miedo al delito. Análisis estadístico de la seguridad subjetiva el municipio de Errenteria*.
- Hraba, J., Bao, W., Lorenz, F., & Pechačová, Z. (1998). Perceived risk of crime in the Czech Republic. *Journal of Research in Crime and Delinquency*, 35(2), 225-242.
- Kessler, G. (2015). *El sentimiento de inseguridad: sociología del temor al delito*. Buenos Aires: Siglo veintiuno editores.
- Killias, M. (1990). Vulnerability: Towards a better understanding of a key variable in the. *Violence and Victims*, 5, 97-108.
- Maslow, A. H. (1954). *Personality and motivation*. Harper & Row.
- Medina, J. (2003). Inseguridad ciudadana, miedo al delito y policía en España. *Revista electrónica de ciencia penal y criminología*(5), 1-21.
- Sabaté, J. (1998). Victimes i delinqüents. En Giner, *La societat catalana* (págs. 757-770). Barcelona: Institut d'Estadística de Catalunya.
- Vozmediano Sanz, L., & San Juan Guillen, C. (2011). *Criminología ambiental: ecología del delito y de la seguridad*. Editorial UOC.

- Vozmediano, L., San Juan, C., & Vergara, I. (2008). Problemas de medición del miedo al delito. Algunas respuestas teóricas y técnicas. *Revista electrónica de ciencia penal y criminología*, 1-17.
- Wilson , J., & Kelling, G. (2016). Ventanas rotas. La policía y la seguridad en los barrios. *Delito y Sociedad*, 69-79.
- Zubero, I. (2009). Construcción y deconstrucción de extraños en el ámbito local: de las identidades predatoras a las identificaciones dialogantes. En S. Fleury, J. Subirats, & I. Blanco, *Respuestas locales a inseguridades globales. Innovación y cambios en Brasil y España* (págs. 25-56). Barcelona: Edicions Bellaterra.